

Kürdistanî Güçler Hewlêr'de Toplandılar

Hewlêr, Medya Güneşi - Irak Kürdistanî Ulusal Meclisi Başkanı Cevher NAMIK ve Başbakan Dr. Fuat MAHSUM'un çağrısı üzerine 12 Ekim 1992 günü, Hewlêr'de parlamento binasında Kürdistan'ın üç parçasından siyasal güçlerin katıldığı bir toplantı yapıldı. Çağrılan kesimler, Güney Kürdistan'da temsilcisi bulunan parti ve örgütlerdi. Toplantının gündemini parlamento tarafından ilan edilen federe devlet ve PKK ile olan çatışmalar oluşturuyordu. Toplantıya, Güney Kürdistan'dan PDK (Kürdistan Demokrat Partisi) lideri Mesut Barzani, YNK (Kürdistan Yurtseverler Birliği) lideri Celal Talabani, Ulusal Meclis Başkanı Cevher Namık, Başbakan Dr. Fuat Mahsum, tüm bakanlar, bazı milletvekilleri, YEKGİRTİN (Kürdistan Birlik Partisi) MK Yürütme Komitesi

Devamı s.10-11'de

- Irak Kürdistanî Ulusal Meclisi Federal Birlik İlan Bildirisi Sayfa 7
- Irak Kürdistanî Ulusal Meclisi Başkanı Cevher Namık ile röportaj Sayfa 8
- Irak Kürdistanî Başbakanı Dr. Fuat Mahsum ile röportaj Sayfa 9

MEDYA

Onbeş Günlük Haber - Yorum Gazetesi

GÜNEŞİ

1-15 Kasım 92
Yıl : 5
Sayı : 18
5000 TL
(KDV Dahil)

Stratejîyek Hovane:

"Şerê Bi Tevayî"

☐ "Şerê bi tevayî", wekî ji navê wî jî tê fêmkirin, di şer de merhaleya herî bilind e. Li gor vê stratejîyê, ji bo qezenkirinê, di warên siyasî, civakî, aborî, leşkerî, kulturî; yanî bi kurtayî di hemû waran de hemû îmkân û hêz bi koordine tînen seferberkirin. Çek, pere, dîplomasi, derew û demagojî bi hev re dikevin xizmetê.

Rûpel 2

Li Ser Bûyerên Kurdistanê Başûr

☐ Gelek mixabin ev tiştên ku gelê Kurd pîr jê têr bû û nedixwest bibe, bû; di 5'ê Çirya Pêşîn de, di navbera PKK'ê û hêzên PDK û YNK'ê de şer dest pê kir. Rojê beriya vî şerî Dewleta Federe ya Kurdistanê hatibû îlankirin. Îlankirina Dewleta Federe ya Kurdistanê şahî, şerê navbera hêzên welatparez xemgînî kir dilê gelê Kurd.

Rûpel 16

Rêxistinên Kurdistanê:

"Divê Şerê Birakuji Bê Sekinandin"

Di roja 5.10.1992'an de, di navbera hêzên PDK, YNK û hêzên PKK'ê de şer dest pê kir. Herwekî tê zanîn li Kurdistanê Başûr, di roja 4.10.1992'an de Dewleta Federe ya Kurdistanê hatibû îlankirin. Ji ber ku şer rojê piştî

(Foto: N. Durukan)

îlankirina dewleta federe derket, di nav raya giştî de bi awayên curbicur hat şîrovekirin. Serokê PKK'ê di beyana xwe de got ku "me şerekî ewha dipa".

Bi destpêkirina şer re, hêzên dewleta Tirk ên leşkerî bî balafiran kampên PKK yên li Kurdistanê Başûr bombabaran kirin. Di 16'ê Çirya Pêşîn de, Ordiya Tirk di sînor de ket Kurdistanê Başûr. Serokên Dewleta Federe ya Kurdistanê, li hember bombabaranê û êrişê leşkerî ya dewletê derketin û di beyana xwe de gotin ku "ev êriş mafê serweriya me îhral dîke".

Dûmahik r.13

Dağlardan
Başka da Dostumuz
Olmalıdır

Sayfa 4

Alman Teknolojisi
Kürdistan'da
Kan Kusturuyor

Sayfa 3

Tarihi Fırsatı
Kaçtırmamak
İçin

Sayfa 5

Meğer
"Dr. Fıç"
Kim miş!

Sayfa 12

R O J E V

Osman AYTAR

Stratejiyek Hovane:

"Şerê Bi Tevayî"

Di civîna MGK'ê (Konseya Ewlekarî ya Mîlî) ya TC'ê (Komara Tirkîyê) ya ku di roja 25'ê Îlona 1992'an de çêbû, ji bo meşandina politîkayên ku bi salan e li Kurdistanê Bakur bûne sedemê gelek hovîtiyan, hin biryarên nû hatin standin. Di daxuyanîya civînê de gelek tehdît û şantaj hene. Komel, kovar, rojname, partî û yek bi yek şexsên ku di mesela Kurd û Kurdistanê de hişyar in, di daxuyanîya MGK'ê de tèn tehdîtîkin.

Ev tiştên han di çapemaniya rojane de jî hatin nivîsîn. Lê piştê civîna MGK'ê, peyvek din jî ji alî berdevkên hukûmatê û ordiyê ve hat telafûzkirin. Ev peyv, peyva "topyekûn mucadele" yanî "tekoşîna bi tevayî" bû. TC'ê wekî tê zanîn heta nuha bûyerên ku li Kurdistanê dibûn rasterast qebûl nedikir û bi peyvên "eşqîya" û "terorîst" ve dixwest bûyeran bi nav bike. Ji alî berdevkên dewletê herdem dihat gotin ku li heremên "Rojhilat û Başûrêrojilat" meselek mezin tune ye û di demekî kurt de wê koka "eşqîya" bê kolan.

Ya rast, di pratîkê de hêzên TC'ê di hemû warî de di nav şer de bûn, lê di daxuyaniyên resmî de ev rastî nedihat qebûlkirin. Gelo ji bo çî dewleta TC'ê mecbûr ma ku bi awakî resmî behsa "topyekûn mucadele" bike? "Topyekûn mucadele" çî ye? Ferqa ve politîkayê û şerê taybetî yan jî şerê qirêjî çî ye? Ev stratejî li kîjan welatan hatiye meşandin û aqîbeta wê çî bû ye? Divê pirsên weha baş bên şîrovekirin.

Stratejiya "Topyekûn Mucadele"

Her çi çiqas di daxuyaniyên resmî de peyva "topyekûn mucadele" bê telafûzkirin jî, di eslê xwe da navê vê stratejiyê "topyekûn savaş", yanî "şerê bi tevayî" ye. Ev rastî di çapemaniya rojane ya Tirkîyê de, ji alî hin rojnamevan û nivîskarên jî hat pejirandin.

"Şerê bi tevayî", wekî ji navê wî jî tê fêmkirin, di şer de merhaleya herî bilind e. Li gor vê stratejiyê, ji bo qezenckirinê, di warên siyasî, civakî, aborî, leşkerî, kulturî, yanî bi kurtayî di hemû waran de hemû îmkân û hêz bi koordîne tèn seferberkirin. Çek, pere, diplomatî, derew û demagojî bi hev re dikevin xizmetê.

Ev stratejiya şer di nav xwe de jî dabeş dibe. Şerê psîkolojîk, şerê kulturî, şerê leşkerî, şerê diplomatî û hwd. Di vî şerî de dabeşkirînek din jî heye: Eniya hovane û eniya "demokratîk". Ji alîkî de qetîlam, ji alîkî de "pakêta demokratîze bûyîna". "Şerê bi tevayî", şerê qirêjî yan jî bi gotinek din şerê taybetî jî himbêz dike.

Wexta ku ev tiştên han, bi rastiya Kurd û Kurdistanê ve bên şîrovekirin, ewê baş bê fêmkirin ku meşandina vê stratejiyê, ji bo me Kurdan ne tiştek nû ye.

Ji damezirandina TC'ê heta îro, çî wext tekoşîna netewî ya Kurdan ber bi serfiraziyê çûye, dewleta Tirkan hemû dezgeyên şer li hember tevgera netewî xebitandîye. Ji bo vê jî, di dema serhildanên Şêx Seîd, Agrî, Dêrsim û yên din de gund û bajar xerabûne, xwîna gelê Kurd wek avê herikiye.

Meriv dikare bêje, "şerê bi tevayî" wek stratejiyek daîmî bûye. Her tim

bi awakî resmî nehatibe qebûlkirin jî, ev stratejiya hovane di pratîkê de her hebûye. Li gor firehbûn û geşbûna tevgera netewî ya Kurdan, TC'ê vê stratejiyê meşandiye.

Li dinê jî di vî warî de gelek minak hene. Li Nîkaraguayê wexta ku tekoşîna şoreşê pêşve çû, kevnedîktatorê Nîkaraguayê, Somoza bi hemû dezgeyên şer ve xwest tekoşîna bipelçiqîne. Li El Salvadorê, li Afrîka Başûrê, li Filipînê, li Perûyê jî alî dewletên faşîst û kevneperest de li hember tekoşîna netewî û civakî bi salan stratejiya "şerê bi tevayî" hat meşandin; li Perûyê ev şer hin jî berdewam e.

Sedemê Qebûlkirina Resmî

Telafûzkirina "şerê bi tevayî", bi awakî qebûlkirina firehbûn û geşbûna tevgera netewî ya Kurdan e jî. Çimkî wekî tê zanîn heta nuha TC'ê digot, li "mintiqê" tiştê mezin tune ye, meselekî "ewlekariyê" heye.

Lê di pratîkê de ne wusa bû. Hêzên dewletê bi her awayî di nav şer de bûn. Di raporên "dizî" yên ku carnan diketin destê rojnamevanan de jî eşkere dihat nivîsîn ku li Kurdistanê şerek heye, şiyarbûna netewî roj bi roj pêşve diçe, di platformên navnetewî de mesela Kurd û Kurdistanê gelek astengan derdixe pêş Tirkîyê.

*"Şerê bi tevayî",
wekî ji navê wî jî tê fêmkirin,
di şer de merhaleya herî bilind e.
Li gor vê stratejiyê, ji bo qezenckirinê,
di warên siyasî, civakî, aborî, leşkerî, kulturî,
yanî bi kurtayî di hemû waran de hemû îmkân û hêz
bi koordîne tèn seferberkirin.
Çek, pere, diplomatî, derew û demagojî
bi hev re dikevin xizmetê.*

Bi înkarkirinê ev "şerê bi tevayî" wextek dûr û dirêj nayê veşartin. Li Kurdistanê dev ji mafên mirovî berdî, mafê jiyane nemaye. Ordiya Tirkan li hember gerilayan ne tenê helîqopter, balafirên şer jî dixebitîne. Gerîla jî carna dora bajarên digrin, êrîşên mezin dibin li ser qerargahên eskerî. Bi sedan gerîla bi hev re digerin. Di nav gel de jî şiyarbûna netewî xurt bûye û vê şiyarbûnê tirsek mezin xistiye dilê mesûlên dewletê.

Bi taybetî jî serhildanên gel ji bo dewletê bûne "talûkeke" mezin. Ji bo pelçiqandina serhildanên gel, rê li ber çalakiyên gerîla girtin û ji bo îmhakirina gerilayan, dewleta Tirkan her tiştî dike; lê ev metodên hovane li Kurdistan û Tirkîyê, dibin sedemên reaksiyonên mezin. Êdî di pratîkê de her tiştî kirin û di warê resmî de vana

înkarkirin nema bi hev re diçe.

Wekî tê zanîn di vî warî de problemên TC'ê hemû ne nû ne jî. Du sal berê TC mecbûr ma ku li hember peymanên navnetewî, di warê resmî de jî ji xwe re zemîneke "huquqî" çê bike. Ji bo vê yekê berî du salan hukûmata TC'ê ji Konseya Avrûpa re namek şand û di nîmê de got ku; Tirkîyê wê hewcedariyên Peymana Mafên Mirovî ya Avrûpayê, ji bo sedemê "ewlekariya dewletê", li Kurdistanê neyne çî. TC'ê li ser rewşa Kurdistanê gelek biryar û biryarnamê derxist. Lê vana jî tê nekirin ku, hêzên dewletê her tiştî bikin û biparêzin.

Bûyerên Şirnex, Çukurca, Gole û der û dorên Çiyayê Agrî û hin sedemên din jî TC'ê mecbûr kirin ku bi awakî resmî jî "şerê bi tevayî" qebûl bike.

"Şerê Bi Tevayî" Dom Dike

Qebûlkirina "şerê bi tevayî" û meşandina wî, hin tiştên nû jî bi xwe re tîne. Çimkî TC bi rehetî hin tiştan dike û wan bi hemû dezgeyên xwe ve diparêze. Di mesela qetîlama Şirnex û Pasûrê (Kulp) de ev rastî baş derket holê. Wekî tê zanîn ji serokkomar heta serokê Yargitayê, ji serokê parlamen-toyê heta komela karsazan TUSİAD'ê hemû terefan bi hev re pesnê "Mehmetçikan" dan û gotin; "Ordiya me li hem-

Starê de-ku ev qenal bûye wek qenala ordiyê- nîşandana laşên ev herdu gerilayên jin yên tazî jî, di şer de bêperwariya hêzên dewletê nîşan dide. TC, qîma xwe bi "huquqê şer" jî nayne. Van bûyeran tiştê din jî carek din nîşan dan ku çapemaniya rojane ya bûrjûwaziyê Tirk jî perçek ji vî "şerê bi tevayî" ye.

Ev tiştên han ne nû ne û ev dehdonzde salin ku li her derê Kurdistanê dibin. Bi hezaran gerîla û Kurdên sivil bi metodên hovane hatine qetilkirin. Lê nuha ji bo ku tevgera netewî bi tevayî pêş ve çûye, tevgera gerilayan xurtir bûye, TC'ê jî hin metodên xwe nû kiriyê û bi hemû hêzên xwe ve vê şerê dimeşîne.

Şiyarbûn û Yekîtî Divê

Serokkomar, hukûmat, MGK, ordî û dezgeyên din yên TC'ê, ji bo ku tevgera netewî ya Kurdan bê pelçiqandin, şiyarbûna netewî bê sekinandin û ji bo tirs di nav gelê Kurd de belav bibe, bi biryardarî stratejiya şer didomînin. Di mesela Kurd û Kurdistanê de hêzên bûrjûwaziyên Tirk di nav xwe de ji do hin xurttir li hev dikin.

Piştî qetîlama Şirnexê hêzên dewletê li dû hev qetîlam û leystikên xwe domandin û didomînin, terora dewletê roj bi roj firehtir dibe. Ji ordiyê re teminkirina pere û îmkânên din jî bûye wezîfeya esasî ya hukûmatê.

Her çi çiqas li derveyî welêt reaksiyonek li dij dewleta Tirkan hebe jî, ev ne pirr xurt e. Wek mîsal reaksiyona Almanya ne ji bo ku Kurd qetil dibin, bajar û gundên Kurdistanê wêran dibin e. Mesela Almanya mesela xebitandina panzeran e. Bi kurtayî Almanya dibê ku; "li hember Kurdan panzerên me divê neyên xebitandin." Bi rastî, bi vê armancê be jî ji bo tevgera Kurdan reaksiyona Almanya pozîtîf e. Lê divê em rastiyê jî bibînin û qebûl bikin.

Li Kurdistanê Bakur tiştên ku TC dike li dinê baş nayên zanîn û ji bo gelê Kurd piştigirtiyek xurt çê nabe. Bajarên Kurdistanê Bakur bi rojan bi balafirên şer û çekên din ve tèn bombekirin, deh hezaran Kurd mecbûr dibin ku bar bikin, lê ji welatên din dengê xurt demakeve. Hin dewlet bi zanebûn deng der naynin, lê hin dewlet û gelên dinê jî ji bo ku rastiyê nizanin bê deng dimînin. Di vî warî de, çewtî û kêmasiyên partî û rêxistinên Kurdan rolekî mezin dileyizin. Divê baş bê zanîn ku li dinê çawa dostên dijminên gelê Kurd hene, wusa dostên gelê Kurd jî hene. Kurd bi tekoşîna xwe ya li derveyî welêt karin gelek tesîr li ser gelên dinê û hin dewletan bikin.

Ev rastiyên han gelek vezîfe û mesûliyetî tînin ber sosyalîst, şoreşger û welatperweran. Li hember "şerê bi tevayî" yê dewletê hin wezîfeyên "tevayî" hene. Partî, rêxistin, komel, kovar, rojname, waqîf, enstîtû, yanî bi kurtayî her kes li gor rewş û armanca xwe kare gelek tiştan bike. Li hember "şerê bi tevayî" yê dewletê, divê daxwaza şiyarbûn û yekîtiyê ji gotinê derkeve û bi lez û bez derbasî jiyane bibe. Rojname me Medya Güneşi dij çerçewa pozîsyona xwe da ji bo menfeatên gelê Kurd ji her wezîfê re amade ye, û wê bi biryardarî di vî warî de xebata xwe bidomîne. Bila ev wusa bê zanîn.

Ma Tu Dikarî Rismê Hovîtiyê Çêbikî?

Ev wêne (resim) di 16 ê Çirya Pêşîn de bi sernivîsa "Mirovatî tê kaşkirin" di rojnameya Ozgur Gundemê de derket. Li gor nûçeya rojnamê gerilayê PKK'ê Mesût Dundar, bi birîndarî ket destê tîmên taybetî yên Tirk. Mesût Dundar birîndar bû; lê ew dîl ketibû. Tîmên taybetî yên Tirk "Qehreman mehmedcîk", bi qaydê ku bi wan dikeve tanqa Almanan kişandin ba Mesût. Belkî wê gavê Mesût bi hêviya rakirina xwe ya nexweşxanê li wan nihart û belkî jî di dilê xwe de got "ewê Tanqê di ser min de bibin û ezê jî di wextekî kurt de ji vê êşa xwe rizgar bibim û bi serfirazî herim ba şehîdên Kurdistanê."

Lê "qehreman mehmedcîkê Tirk" wusa nekir; ma di hovîtiyê (barbartiyê) de kî dikare bi nîjadperestên Tirkan re here serî? Mehmedcîk bi weşetê ku gelê Kurd jê re bûye şahid û jiyaye, Mesût bi tîlê girêda û bi panzera Alman kaşkir. Mesût di rê de şehîd ket. Lê ev Tirkên ku ji mirovatîyê qet para xwe nesitandibûn, dîsa jî dilê wan rihet nebûbû; Mesût bi vî awayî anîn gund û vê hovîtiya xwe nişanî gundiyan Kurd dan. Kî dizane zarûkên Kurd ên 5-6 salî bi çî awayî li vê manzarayê nihartin û çî di serê wan de derbas bû. Bi tenê mirov dikare bibêje wan hovîtiya dijminên xwe dîtin û ew baş naskirin. Gelê Kurd gelek hovîti dît. Dîroka me bi nimûnên hovîtiyê tije ye. Hovîti nayê salixdan. Wênê (rismê) hovîtiyê jî nayê çêkirin; **LÊ RISMÊ HOVÎTIYÊ TÊ KIŞANDIN.**

Li Cizîrê bitenê mirovatî nehat kaşkirin
Li Kurdistanê xawên(onur)a mirovatîyê hat pelçiqandin!...

Dîsa Şerê Birakuji

• Mamoste QASIM

Dîroka Kurdistanê û derbasbûyê Kurdan bi şerê birakujiyê jî her tiştên xwe binav û dengtir e. Di van çend salên dawî de Kurd di vî alî de kêfxweş bûbûn ku êdî ders ji şerê birakujiyê standine û wê êdî vî şerî bi hev re nekin. Nemaze li ser navê şoreşgerî, welatparêzî û rizgarkirina Kurdistanê.

Di salên navbera heftê û hêştêyan de, di nav Kurdên başûr de şerê birakujiyê hebû. Lê gava ku ew şer qediya û ew li hev hatin, gelê Kurd wekî ku azadiya xwe bi dest bixwe kêfxweş bû. Belkî wê rojê dijminê xwînwar Saddam Huseynê zalim hewqas bi ser wan de neçûya, şerê wan îro jî berdewam dikir. Lê şehîdên welat û mercên jiyane ew anîn ba hev. Piştî aşiyê wan yekîti û

dostaniya xwe berdewam kirin. Îro wan parlamentoya xwe damezirand û ordiya xwe ya netewî ava dikin.

Herwekî tê zanîn li Kurdistana Bakur jî beriya 12 îlonê di navbera şoreşgerên Kurd de "dijminatîkî" wusa hebû ku, gullên xwe pêşî dijmin berî hevdû didan û digotin "berî dijmin, divê em dijminên nav xwe beqedînin". Bi sedan xortên welatparêz, dîsa li ser navê welatparêziyê dihatin kuştin û birîndarkirin. Baweriya me ya herî xurt ew e ku carek din li bakûrê Kurdistanê tiştê wusa nebe û dijminên me kêfxweş nebin. Bi rastî, berî her tiştî biratî, dostanî û yekîtiya Kurdan di roja îroyîn de ji hergav girîngtir e. Heke Kurd bi awayê îdeolojîk wekî hevdû nefikirin jî divê ku

dostaniya wan a polîtîk hebe. Gava ku em di nav xwe de şitlên neyartiyê bavêjin, kîgê be wê dijmin ji vê rewşê îstifade bike û wê tivingan bide destên me.

Ku em bizivirin meselê, divê em qebûl bikin ku me hê jî ji dîroka xwe ya dûr û dirêj ders nesitandîye. Niha îro yên ku li Kurdistanê bi hev re şer dikin kî ne? Çima şer dikin? Li ser navê çî şer dikin? Ezê bersîva van pirsan ji xwendevan re bihêlêm. Ezê li ser sebebên vî şerî jî nesekinim. Bila Serokê PDK Mesût Barzanî bibêje ku "ez ji Kurdbûna Apo di şikê de me" û hîla Apo jî bibêje "malbata Barzanî ji xwe ne Kurd e".

Wê wana zaf tişt neguhêrin. Lê em dibînin ku li Tirkiyê, ji kêfan devê dijmin çûye pişa gohê wî. Ez bawer im ku niha Seddam jî vê kêfê dike. Yên ku êşa vî şerî dikişînin Kurd in. Heke bi vî awayî here, wê "dijminatîya" Kurdên başûr û bakûr sibê jî bidomîne. Gelek mixabin ev "neyartî" jî niha ve fêkiyê xwe dide; di 10'ê Çirya Pêşîn de li Diyarbekir çend xortan, li çend kesên pêşmer-

Alman Teknolojisi Kürdistan'da Kan Kusturuyor

• A. DAĞLI

16 Ekim 1992 tarihli Özgür Gündem gazetesinde "İnsanlık Sürükleniyor" manşeti altında "Hükümete İthal"en yayınlanan, yaralı bir gerillanın nasıl Alman malı BRT marka panzere bağlanıp sürüklenerek öldürüldüğü ve daha sonra teşhis edildiği belgelendi.

Aslında hiçbir şey o resimler kadar TC devletinin Kürt halkına yönelik barbarlığını ve onun adalet anlayışını gösteremez.

Dersim katliamları sırasında güvenlik güçlerinin, hamile Kürt kadınlarını nasıl şişleyip, çatallı şişin bir ucuyla anne rahminde bulunan 8 aylık bebeyi çıkardıklarının canlı tanıkları hâlâ yaşıyor olmalıdırlar.

Daha bir ay öncesinde, namlunun ucuyla hamile kadının çocuğunu düşürdüler.

Hani derler ya "Her oyun kuralına göre oynanır". Oyunun adı vahşet olunca kuralı da sınırlanmıyor. TC devletinin Kürt halkı üzerinde uyguladığı vahşet sınırlanmıyor. Son bir kaç ay içerisinde 10'a yakın şehir viraneye çevrildi (Şirnak, Çukurca, Kulp, Uludere, Göle, Varto v.s.). Yüze yakın köy ve mezra imha edildi. İnsanlar evleriyle birlikte yakıldı. Onbinlerce insan yerinden yurdundan edildi, daha yüzbinlercesi göçe zorlanıyor. Bütün bunlar TC devletinin ve hükümetinin Kürt halkına "demokratik ve sosyal hizmetleridir" ve bütün bunlar, "devlet suç işlemez ve işlettirmez" diyen anlayışın özüdür.

Hey insanlık! Kürt halkının ne suçu ne günahı var? Bilim ve teknolojinin insan yaşamını kolaylaştıran araçlar olması gerekirken ve herkes teknoloji harikasının nimetlerinden yararlanmaya çalışırken Alman teknolojisinin ürünü olan BRT panzerleri, canavarların elinde Kürdistan'da kan kusturuyor, insanların evini başına yıkıyor. Yaralı Kürt gerillası halatla bağlanıp sürüklenerek öldürülüyor. Ölenlerin cesetleri paramparça ediliyor. İşte Alman teknolojisinin Kürdistan'daki marifeti budur.

Hey insanlık! Bir bitkiyi bile en doğal yeşerme hakkı olan toprak besini ile güneş enerjisinden mahrum bırakırsan bitki yaşamaz, kurur.

Kürt halkının en temel, en doğal yaşama hakkı bile elinden alınmak isteniyor. Kürt halkına her gün katliam üstüne katliam yaşılatılıyor. Ve katliamı uygulayanlar devlet büyükleri tarafından ödüllendiriliyor.

Sonuç olarak TC devletinin Kürt halkına zulümden, kıyımdan başka vereceği hiç bir icraat ve hizmeti yoktur. Bu zulüm ve kıyım da Alman teknolojisinin payı büyüktür. Bu konuyu her yönüyle teşhir edip karşı durmak lazım.

Kürt sorunu insanım diyen herkesin sorunudur. Çünkü Kürdistan'da uygulanan yıkım, kıyım ve hunharca katletmelerin tümü birer insanlık suçudur.

ge xistin. Heta do jî wan xortan bi wan pêşmergeyan re nanê xwe parvedikirin.

Îro jî wan re dibêjin "caş". Tiştên ewha li başûr jî dibin.

Piştî van tiştan, xuya ye ku ev şer jî wekî şerên berê, ne ji wan rêxistinên ku şer dikin re û ne jî ji gelê Kurd re tu feydeki nayne. Bi tenê yên ku wê feyde bibînin dijminên gelê Kurd in. Daxwaza me ev e ku ev şer di dema herî nêzik de were sekinandin, herdû alî ji mafên hev re bi hurmet bin û bi dostanî piştigariya hevdû bikin. Dayikên Kurdan, ew ji bo ku bi hev re şer bikin neanîne dinê. Divê em dayikên xwe bibîr binin û wan dilşewitî nekin. Ez bawer im ku ne gerîla û ne jî pêşmerge vî şerî dixwazin û yên ku dikarin vî şerî bidin sekinandin jî ew in.

Ji bo ku em êdî şerê birakujiyê dernekeve, vatiniya her Kurdê welatparêz ew e ku toximê neyartiyê jî holê rake û şitlên dostaniyê bavêje. Qet nebe bila Kurd bi hev re neyartiyê nekin, dijminên wan têra wan dikin.

Dağlardan Başka da Dostumuz Olmalıdır!

• Mahmut KİPER

Güney Kürdistan'da 19 Mayıs 1992'de başlatılan süreç, adım adım giderek şekilleniyor. 19 Mayıs'ta Kürdistan tarihinde ilk kez Kürt halkı, çok güç koşullarda ama demokratik bir ortamda, kendi özgür iradesi ile Kürdistan Ulusal Meclisi'ni seçti.

Bu tarihi fırsat çok açıktır ki, Irak'taki Saddam yönetiminin Kuveyt'i işgal etmesi sonucu, BM'nin olaya müdahale kararı ile doğdu.

BM'nin, Irak'ı zor da içinde olmak üzere Kuveyt'ten çıkarma kararı konusunda Kürtler arasında yapılan tartışmalar hatırlanırsa, olayların BM'nin kararı yanında yer alanları haklı çıkarttığı görülebilir. Savaş

Güney Kürdistan'daki, Kürt Federe Devleti'ne karşı her yolu mübah gören bu milliyetçi-solcu takımı, Kıbrıs Türk Federe Devleti'ni savunmak ve yaşatmak için de, bin dereden bin su getirir. Bu konuda Türkiye'deki muhafazakar ve liberal çevreler bu milliyetçi-solculardan daha realist ve dürüst davranmaya çalışıyorlar. Bunlar, Kıbrıs Türk Federe Devleti'ne sahip çıkarlarken, Kürt Federe Devleti'ne karşı çıkmayı çifte standart ve tutarsızlık olarak değerlendiriyorlar.

sonrasında baş gösteren Kürt başkaldırısının ardından Kürdistan tarihinde ilk kez Kürtler, böylesine uluslararası bir dayanışma ve yardım gördü. Ortadoğu'nun bu girift ve karmaşık bölgesinde, Kürt halkı için ilk kez iç dinamiklerle dış dinamikler çakışarak, uygun bir zemin yarattı.

Kürdistan'da yapılan ilk genel seçimlere, komünistlerden dincilere kadar değişik siyasal görüşleri benimseyenler katıldı. Yüz beş sandalyelik parlamentonun beş sandalyesi, ulusal baskıyı iliklerine kadar hissedilen, Kürdistan'da yaşayan Asuri azınlığa kontenjan olarak ayrıldı.

Bu seçimlerle, halkımız Güney Kürdistan'da bölgenin bir çok irili ufaklı ülkelerine demokrasi dersi verecek, dost ve düşmana kendisini yönetebilecek olgunlukta olduğunu bir kez daha gösterdi.

Kürdistan Ulusal Meclisi, 19 Mayıs'ta başlatılan bu tarihi süreci ilerleterek 4 Ekim 1992'de aldığı yeni bir kararla Kürdistan Federe Devleti'ni ilan etti. Bu tarihi kararla Kürt halkı, binlerce yıllık tarihi ve ulusal mücadelesi boyunca elde etmiş olduğu en ileri siyasi bir seviyeye kavuşarak devletleşti.

Güney Kürdistan'da kazanılmış bu tarihi adımı karalamak, kafaları bulandırarak, soru işaretleri yaratmaya çalışmak için, "Kürt halkının dostlarından" egemen sömürgeci güçlere kadar, yaygın bir kampanya başlatıldı.

Böylesi bir kampanyaya Kürtlerin de yer yer de olsa, katılmış olmasını görmek, hem insanları düşündürüyor, hem de üzüyor. Kürt tarihindeki en yüksek düzeydeki siyasi bir mevziyi, Kürtler ellerinin tersiyle itecek konumlara düşmemelidirler. Bu bakımdan olaya dış güçlerin bir tezgahı veya mizansen gibi yakıştırmalarda bulunmaktan kaçınmalıyız. Bugün şu veya bu nedenle halkımızın mücadelesine omuz

durmamız. Aynı şekilde, bu parçasındaki halkımızın örgütlü güçlerini ve yurtseverlerini "emperyalist"lerden medet umman, ülkemizi emperyalistlere peşkeş çeken güçler olarak değerlendirmek gibi tutumlara karşı çıkmamız. Elbette yanlışları eleştirmeli, onları daha iyi, daha güzel şeyleri yapmaya teşvik etmeliyiz. Ayrıca ülkemizin dört parçasını talan eden hiç bir devlet de öyle anti-emperyalist falan değildir. Arap milliyetçisi Saddam'ı anti-emperyalist olarak değerlendirmek, onun yayılmacı politikasını kavrayamamış olmak demektir. Ülkemizi ilhak eden devletlerin, Kürt Federe Devleti ilanına karşı tutum ve beyanları bizim için uyarıcı sinyaller olmalıdır. Türkiye'nin, Kürt Federe Devleti ilanının tek taraflı olduğunu, bunun Türkiye'yi de parçalamaya götüreceği gerekçeleri ile karşı çıkmaya çalışıyor olması, bizi uyardırmaya yetmiyor mu?

Bunun yanında, ayrı gerekçelerle ama aynı amaçla değişik eleştiriler Türkiyeli milliyetçi-solcu çevrelerden geliyor. Bu milliyetçi-solcu çevreler üstelik sol literatürü de bol bol kullanarak, Kürt Federe Devletine karşı çıkmaya, onu yıkmaya çalışırken, neyi kolladıkları, hiç dikkatleri çekmiyor mu? Emperyalizme bağımlı kendi devletlerini savunarak, mazlum bir halkın kan ve gözyaşı ile kazandığı kazanımlarını karalamaya çalışıyorlar. Bunlar, Kürtleri emperyalizm ve Batı yanlısı göstermeye çalışarak, Kürtlerin tecrit politikasını gütmesini, dünya ile ilişkilerini kesmelerini istiyorlar ki, Kürtleri daha rahatlıkla boğabilsinler.

Bu milliyetçi-solcu çevrelerin gözlük ve perspektifleri ile Kürdistan ulusal mücadelesini irdeleyip, sonuçlar çıkarmanın sonu, halkımız için felaket olur.

Sol literatürü kullanarak, halkımızın kazanımlarını ve örgütlü mücadelesini ya emperyalizmin işbirlikçileri olarak değerlendirirler ya da örgütlü güçlerine "terörist" damgasını vururlar. Bunlar aynı zamanda da Kürtlerle "terörist" örgütleri birbirinden ayırmaya çalışırlar. Bu milliyetçi-solcuların başında Uğur Mumcu, Bülent Ecevit, İlhan Selçuk, Haluk Gerger gibileri gelmektedir. Bu milliyetçi-solcular milyonlarca insanın aklını çelerek halkımızın haklı mücadelesini; "emperyalizm işbirlikçiliği" veya "terörist" ikilemi içinde sıkıştırarak, örgütlü güçlerimize ve ulusal müca-

delemize kara çalmaya, onu tecrit etmeye çalışıyorlar. Uğur Mumcu, Irak Kürdistanı Federe Devlet yöneticilerini ve örgütlerini küçük düşürmek, diğer parçalardaki Kürtlerle onlar arasına kama sokmak için, onları emperyalizmle işbirliği içinde olmakla suçlarken, bugün PKK için, yarın da başka Kürt örgütleri için terörist diyor, diyecek; aynı zamanda "terörist" örgütlerle, Kürt halkının birbirine karıştırılmaması gerektiğini belirtiyor. Ama Kürt halkına da köleliğe boyun eğmeyi öneriyor.

Güney Kürdistan'daki, Kürt Federe Devleti'ne karşı her yolu mübah gören bu milliyetçi-solcu takımı, Kıbrıs Türk Federe Devleti'ni savunmak ve yaşatmak için de, bin dereden su getirir. Bu konuda Türkiye'deki muhafazakar ve liberal çevreler bu milliyetçi-solculardan daha realist ve dürüst davranmaya çalışıyorlar. Bunlar, Kıbrıs Türk Federe Devleti'ne sahip çıkarlarken, Kürt Federe Devleti'ne karşı çıkmayı çifte standart ve tutarsızlık olarak değerlendiriyorlar.

Öyle görünüyor ki, bazı Kürt kesimlerin ve milliyetçi-solcu çevrelerin bu muhafazakar ama daha realist çevrelerden öğreneceği çok şeyler vardır.

Sözü edilen bu Kürt çevrelerden biri de HEP ve onun Genel Başkanı Ahmet Türk'tür. Ahmet Türk, Kürt Federe Devleti'nin önemini, onun psikolojik ve politik olarak yaratacağı perpektifleri, bunca yıllık politik mücadelesine rağmen kavrayamadığının kötü bir örneğini verdi. Ahmet Türk, Kürt Federe Devleti ilanının New York'ta açıklanmış olmasının arkasında dış güçler olduğunu ifade ederek, Kürt Federe Devleti'ne karşı HEP'in tavrını ve bakışını ortaya koydu. Oysa herkes de bilir ki, Kürt Federe Devleti kararı Erbil'de Kürdistan Ulusal Meclisi tarafından alınmıştır.

Bu kararın şurda ve burda kamuoyuna duyurulmuş olmasının ne önemi var? Eğer uluslararası planda halkımızın devlet kararını destekleyen güçler varsa buna üzülmemi miyiz?

Mustafa Barzani yıllarca; "Kürtlerin dağlardan başka dostu yoktur" dedi. Onun döneminde çoğu kez de öyle oldu. Ancak, dünyamız eski dünya değil, günümüzün en yakıcı sorunlarının başında azınlıklar ve ulusal sorunlar gelmektedir. Dünya kamuoyu sonsuza kadar halkımızın ulusal uyanışını ve haklı taleplerini görmezlikten gelecek kadar kör ve sağır olamaz, olmamalıdır.

Kürt Federe Devleti ilanı ile halkımız dış güçlere yaranmak için bir adım atmamıştır.

Bu karar ve adımla ülkemizin talan edilmesine, yerüstü ve yeraltı zenginliklerimizin yağma edilmesine hayır denilerek, halkımız kendi özgür topraklarında başı dik alını ak yaşamayı seçmiştir.

"Amaç, Kürt Kadınlarına Gözdağı Vermektir"

14 Ekim akşamı İnter Star televizyonunun haber programında öldürülen kadın gerillaların çıplak olarak gösterilmesi büyük tepkilere yol açtı.

Kadın gerillaların devlet güçleri tarafından çirli-çıplak soyulmasını ve bu görüntüleri yayınlayan İnter Star'ı protesto etmek amacıyla Ulusal Demokratik Kadın Grubu da 21 Ekim günü bir basın açıklaması yaparak tüm kadınları duyarlı olmaya çağırdı.

Ulusal Demokratik Kadın Grubu'nun basın açıklaması şöyle:

Basına ve Kamuoyuna
Kürt halkına karşı yürütülen kirlili savaş Kürt kadını sözkonusu olduğunda, daha da "kirlili ve iğrenç" bir görünüm alıyor.

TC'nin resmi ideolojisi, aynı zamanda kadınları aşağılayan erkek egemen anlayışla bütünleştiğinden, Kürt kadınına yönelik saldırılar daha farklı bir boyut kazanıyor. Kürt kadını, baskıya, işkenceye maruz kalırken, katledilirken; cinsel kimliğinden dolayı da saldırıya uğruyor.

14 Ekim akşamı İnter Star'ın haber programında ekrana getirilen "çıplak kadın gerillalar" TC devletinin, Kürt kadınına bakışının çarpıcı bir örneğiydi. Katliam sonrasında kadınlar, "aşağılama, Kürt halkının değerlerini rencide etme ve bütün Kürt kadınlarına gözdağı verme" amacıyla, çirli-çıplak soyulmuştu. İnter Star da, bu uygulamayı haberini "çarpıcı, ilgi çekici ve özel" kılmak amacıyla ekranlara getirmişti. Bu olay, Kürt halkına karşı yürütülen savaş ve kadına yönelik aşağılama konusunda devlet ile yandaşı olan kitle iletişim araçlarının işbirliğini somut olarak ortaya koymuştur.

İnter Star'ın yanlış ve çarpık haberciliği ile O ve onun gibilere malzeme veren devlet güçlerinin yürüttüğü savaş ve katliamlar birleşmekte ve sonuçta aynı amaca hizmet etmektedir.

Bizler, devletin Kürt kadınlarına yönelik cinsiyetçi-ırkçı saldırılarını ve "kadın bedeni"ni kullanan ve sömüren İnter Star'ı şiddetle protesto ediyor; tüm kadınları duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Sosyalist sistemin çökmesi, Sovyetler Birliği'nin dağılması, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana dünyada şekillenen dengeleri köklü değişikliklere sürüklüyor. Ulusal sorununu çözümlendiğini varsaydığımız çok uluslu Doğu Avrupa ülkeleri birbiri ardısıra şiddetli ulusal savaşımına sahne oluyor. "Sınırların değişmezliği ve dokunulmazlığı" ilkesinin yazılı olduğu bir yılın uluslararası antlaşmalara inat her yıl yeni sınırlar çiziliyor. Her geçen yılın siyasal haritası, bir sonraki yıl kullanılmaz duruma geliyor.

Stratejik düşmanlar kalmadığından stratejik dostluklar da anlamını yitiriyor. Artık Batı Avrupa ülkelerinin ABD'yle ortak bir dış politika belirleme kaygısı kalmadı. Hatta Batı Avrupa ülkeleri dış politika belirlerlerken, birbirlerini eskiden olduğu gibi kollamıyorlar. Artık her devlet ulusal çıkarları, tarihsel ilgilerini daha da ön planda tutarak politika oluşturuyor. Bu değişim rüzgarı, yeniden oluşacak yeni güç dengelerinin habercisidir.

Ortadoğu'da dört parçaya bölünmüş Kürdistan, doğu ve batı blokları arasında oluşan güç dengesinin arasında sıkışıp tarihsel olanaklardan yararlanamaz bir duruma giriyor ve giderek mücadelesinde başarıya ulaşma şansını yitiriyordu. O ortamda güç dengesini oluşturan taraflardan hiç biri Türk, Fars ve Arapların tümünü birden kendine düşman edecek böylesi bir soruna yaklaşma cesaretini göstermiyordu. Bu nedenle ne batılı emperyalist, ne de doğulu sosyalist ülkelerin ciddi bir Kürt politikası vardı. Kürt sorunu sadece insan hakları çerçevesinde bir sorun olarak ağıza alınıyordu, o da resmi çevrelerden çok, yarı-resmi kişiliklerle. Oysa bugün yaygın olmamakla birlikte, Avrupalı devlet yetkilileri, insan hakları ve kültürel hakların yanında, yer yer siyasal haklardan da söz ediyorlar.

Değişim rüzgarları kendini bugün Ortadoğu'da da hissettiriyor. Varolan statüko değişim sürecine giriyor. Önümüzdeki dönem, bölgede biçimlenecek güç dengesine geçiş dönemi olacak. Yıkım ve yeniden oluşum dönemi-

Tarihi Fırsatı Kaçtırmamak İçin

• Salar GELAWÉJ

nin ne kadar süreceği, alanını ve şiddetini önceden kestirmek çok güçtür. Fakat her halukarda Kürtler için tarihi fırsat(lar) çıkacaktır.

ABD veya herhangi bir Avrupa ülkesi için Türkiye'nin eskiden varolan özel önemi artık yok. Sovyetlerin dağılmasından sonra bağımsızlaşan Türki devletler, ekonomik açıdan güçlenme yönündeki Türkiye için büyük olanaklar sağlıyor. Yugoslavya'nın dağılmasından sonra Türkiye'nin Balkan ülke-

nen noktayı tahmin etme bir yana, kimse hayal bile edemiyordu. 4 bin köyü yerle bir edilmiş, kırsal alanları insansızlaştırılmış, silahlı mücadele tarihinde askeri ve politik güç olarak en zayıf dönemini yaşayan Irak Kürdistanı, bugün fiili bağımsızlığa doğru yol almaktadır.

Tarihi fırsatın çıkması, mutlaka değerlendirilebileceği anlamına gelmiyor. Mazlum bir ulusun, özgürlüğüne kavuşması, bağımsızlaşması için her-

Değişim rüzgarları kendini bugün Ortadoğu'da da hissettiriyor. Varolan statüko değişim sürecine giriyor. Önümüzdeki dönem, bölgede biçimlenecek güç dengesine geçiş dönemi olacak. Yıkım ve yeniden oluşum döneminin ne kadar süreceği, alanını ve şiddetini önceden kestirmek çok güçtür. Fakat halukarda Kürtler için tarihi fırsat(lar) çıkacaktır.

leriyle varolan güçlü ekonomik ilişkileri katlanarak büyüyecek. Bu durumda bazı güçlü emperyalist ülkeler, Türkiye'yi ortak olunacak, yakın sıcak ilişkiler içine girilecek cazip bir ülke olarak değerlendirecekler, kimileri için de Türkiye, büyüyen gücüyle, gelecek açısından kaygılanacak bir güç olarak görülecektir. Bu durum özellikle Türkiye'nin yakın komşularını derin derin düşündürüyor. Özellikle su bağımlısı Arap komşular, "daimi düşman" Yunanistan, 20 milyon Azeri nüfusuyla gelecek açısından kendini tehdit altında hisseden İran, yeni komşu eski dert Ermenistan büyük bir tedirginlik içinde idirler.

Politikada ezeli düşmanlıklar yok, değişen çıkarlar vardır. Kürdistanı sömürgeleştiren ülkeler dışında, hiç bir ülkenin, emperyalist veya sosyalist olsun, Kürtlere özel bir düşmanlığı yoktur. Yeni güç dengesini belirleyecek altüst oluş sürecinde, Kürtlere tarihi bir fırsatın çıkabilmesi olanaklıdır. Üç yıl önce Irak Kürdistanı için, bugün geli-

şeyden önce ulusça örgütlü olması gerekir. İkincisi, doğru, döneme ülke ve dünya koşullarına denk düşen ulusal bir politika yürütmek gereklidir. Fakat bir ulusun özgürlüğüne kavuşabilmesi için, teknolojinin bir güç haline geldiği, uluslararası ilişki ve çıkarların iç içe geçtiği günümüz dünyasında iç dinamikler yeterli değildir. Hele hele Kürdistan gibi bir çok devlet ve uluslararası gücü ilgilendiren bir ülke için uluslararası koşullar ve desteğin çok özel bir önemi vardır.

Ulusal savaşımında tarihi fırsatlar birbiri ardısıra ele geçmiyor. 20-30 yılda bir, bazen de çok daha uzun bir süreyi kapsıyabilir. Türkiye Kürdistanı 1920'den bu yana belki ilk kez böylesi bir fırsatla karşı karşıya gelebilecek. 1920'lerde fırsatın elden kaçmasının nedeni, hareketin ve halkın örgütlü olmamasından kaynaklandı. Kürtler o zaman güçlü ve yaygın bir örgütlenmeye sahip olabilseydi şimdi Birleşmiş Milletler üyesi Kürdistan Cumhuriyeti olurdu. İkinci Dünya Savaşı'nda

Türkiye Almanya'nın yanında savaşa katılsaydı Kürtler için bir fırsat doğabilirdi. Fakat maalesef o koşullarda Türkiye savaşa katılsaydı bile o fırsatı Kürtler değerlendiremeyecekti. Çünkü Kürtler örgütlü değildi.

Bugün çıkabilecek tarihi fırsatı tekrar kaçtırmamak, bir kez daha 30-40 yıllık, belki daha uzun bir periyodu beklememek için, Kürt ulusal hareketinin hızla örgütlenmesi ve güçlü örgütlenmeler yaratması gerekir. Bunun gerçekleşmesi bugün her zamandan daha olanaklıdır. Kürdistan tarihinde görülmemiş yaygınlık ve etkinlikte bir ulusal bilinç oluşmuştur. Yüzlerce, binlerce politik kadro vardır. Görev, bu kadrolarla güçlü siyasal örgüt, ulusal kurum ve kuruluşlar yaratmak ve yaratılan siyasal örgüt, ulusal kurum ve kuruluşların asgari hareket birliğini sağlayacak aheng ve eşgüdümü gerçekleştirecek mekanizmalarla donanmış ulusal bir örgütlenmeye gitmektir.

İdeolojik farklılık, politik talepler ve toplumsal tabanın bileşiminin çok az farklılık sergilediği günümüz Kuzey Kürdistanı'nda, siyasal örgütlerin dışına düşmüş yüzlerce kadro vardır. İşin ilginç sözkonusu kadroların ezici bir çoğunluğu da benzer politik perspektif ve ideolojik formasyona sahiptirler. Diğer ulusal kurum ve teşkilatlanma sürecini hızlandıracak olan güçlü politik parti ve örgütlerin yaratılmasında ilk adımın, bugün atıl durumda olan ama büyük çaba ve emekle yetiştirilmiş, belli bir tecrübe ve birikime sahip olan bu kadroların faal duruma gelmeleri, kendilerine yakın bir örgütte yer almalarıyla atılması gerekir. Ya da paralel düşünen kadrolar, Kürdistan'da siyasal yelpaze de boşluğu bulunan yeni siyasal örgütler yaratmalıdırlar. Dindarından komünistine kadar tüm Kürtlerin düşüncelerine göre örgütlenmesi, Kürdistan ulusal demokratik hareketini güçlendirecektir. Alternatif ancak aktif çaba ve uğraşlarla yaratılır. Tarihi fırsatın kaçırılmasında bugünkü kuşak sorumlu tutulacaktır. Fakat, onun için çaba ve girişimlerde bulunanlardan çok, seyredip gerçekleşmesini bekleyenler suçludur.

Hevgirtin-Partiya Demokrat a Kurdistan kuruldu

Kürdistan Demokrat Partisi, Ala Rızgari Birlik Platformu, Ulusal Birlik Platformu (Bergeh), Rızgari'den ayrılan bir grup ve bazı bağımsız kadrolar birleşerek Hevgirtin-Partiya Demokrat a Kurdistan'ı kurdular.

Birlik Kongresi, kabul ettiği yeni program ve tüzüğüyle, örgütsel birliğin ve politik mücadelenin temel ilke ve hedeflerini tespit ettiğini bildirdi. Yayınlanan kongre sonuç bildirisinde, herhangi bir örgütün devamı olmadığını, ancak 1965 yılında kurulan TKDP ve ondan sonraki örgütlü mücadele birikimini kendisine miras saydığını belirten Hevgirtin-PDK Parti Meclisi, siyasal hedeflerini şöyle tespit ediyor:

"a) Ülkemizde süren sömürgeci işgaline, ulusumuz üzerindeki yabancı boyunduruğuna son vermek, ulusumuzun kendi kaderini özgürce belirleme koşullarını (self-determinasyon hakkını) sağlamak,

"b) Kürdistan'ın ekonomik ve toplumsal gelişmesini engelleyen her türlü çağdışı ilişki ve düşüncelere, sömürü ve zulme karşı mücadele etmek. Bundan amaç, ulusun tüm kesimlerinin ve özellikle geniş emekçi yığınların çıkarlarının dengeli bir biçimde korunduğu çoğulcu, demokratik bir düzen kurmak."

Bildiride Hevgirtin-PDK'nın, siyasal hedefler yanında, Kürt halkının bu yöndeki hedeflerine hizmet edeceğine inandığı demokratik ve kültürel hak ve özgürlüklerin elde edilmesine de büyük bir önem verdiği vurgulanıyor.

Hevgirtin-PDK, ittifaklara ilişkin politikalarını da şöyle açıklıyor: "Kuzey Kürdistan'da ulusal kurtuluşun yanı sıra tüm güçlerin yer alacağı bir ulusal cepheyi gerekli gören partimiz, bu cephenin oluşması için kendi payına düşen görevleri yerine getirecektir."

Partimiz, Kürdistan'ın diğer parçalarındaki Kürt ulusal demokratik hareketini destekliyor ve aynı zamanda tüm parçalardaki Kürt siyasal örgütleriyle, bir Kürt ulusal konseyinin oluşmasını gereğine inanıyor. Güney Kürdistan'da, elde edilen özgürlüğün, yapılan parlamento seçiminin ve oluşturulan Kürt hükümetinin, tarihi bir adım olduğunu tesbit eden Partimiz, bu kazanımların korunup geliştirilmesi için de gerekli desteği verecektir."

Güney Kürdistan'da
Yeni Bir Parti:

YEKGİRTİN

Kürdistan Demokratik Halk Partisi (PGDK), Kürdistan Sosyalist Partisi-Irak (PSK-I) ve Kürdistan Demokratik Bağımsızlık Partisi (PASOK), 20 Ağustos 1992'de yaptıkları Birlik Kongresi ile birleşerek YEKGİRTİN (Partiya Yekgirtina Kurdistan-Kürdistan Birlik Partisi)'ni kurdular. Birlik kararı Kürdistan ulusal demokratik muhalefeti tarafından olumlu karşılandı.

Bu birlik olayının daha iyi anlaşılması için YEKGİRTİN'in Yürütme Komitesi üyesi Sami Abdurrahman ile gazetemiz adına yapılan röportajı önümüzdeki sayıda yayınlayacağız.

Kürt Halkının Katledilmesinde Hollanda Devleti'nin "Katkısı"

• C. GÖKALP

30 Haziran'da "Alkmaarse Courant" isimli yerel gazetede çıkan haber, daha sonra çeşitli çevrelerin duyarlı davranması ile birlikte ülke çapında yayınlanan gazete ve dergilerde yer alarak tüm kamuoyuna yansdı.

Adı geçen gazete, Hollanda devletinin de ortak olduğu, Zaandam'da faaliyet yürüten Eurometaal isimli şirketin Türk Ordusu'na M-483-A1 isimli yeni tip başlıklı bir mermiyi satacağını yazdı. Anti-tank mayını olarak adlandırılan, aslında kitle kıyımları için daha elverişli olan bu merminin özellikleri kısaca şöyle: Mermi 36 mayın kapasiteli bir başlığa, 155 mm'lik çapa ve 18 kilometrelik menzile sahip. Hedefe fırlatılan mayın belli bir alana dağılıyor ve 36 mayın otomatik olarak kendi kendine patlamaya hazır hale geliyor. Kısa bir sürede geniş bir alan mayınlanabiliyor. Ayrıca şirketin menzili 36 kilometreye çıkarmak için çalıştığı belirtiliyor. Uzmanlar bu silahın iç savaş halindeki ülkelerde, ulusal kurtuluş savaşı veren halklara karşı kullanılacağını söylüyorlar. Bu silahın, insansızlaştırma politikasının egemen olduğu Kuzey Kürdistan'da ne kadar amaca uygun olduğu apaçık görülüyor.

Haberin çıkmasından sonra, AMOK (Anti Militaristies Onderzoek Kollektief) isimli kuruluş harekete geçerek durumu Yeşil Sol Partisi'ne ilettili. Parti de bunu bir soru önergesi ile meclise götürdü ve böylece olay büyük tirajlı basına da yansdı.

Resmi açıklamalara göre, şirkete bu merminin Türk Ordusu'na satılması için Maliye Bakanlığı tarafından izin verilmiş, fakat TC ile satış anlaşması daha imzalanmamıştır.

Bütün bunlardan iki sonuç çıkıyor: Birincisi; insan hakları "havariliği"ne rağmen, emperyalist devlet ve şirketlerin, kâr için, masum insanların kanını dökmekten, vazgeçemedikleridir.

Sosyalist blokun yıkılması ile gündeme gelen, "yeni dünya düzeni"nde, köleleştirilen ulusların ve sınıfların zorla sessizleştirilerek "barışın" sağlanmasıdır.

Bize düşen görev halkımıza karşı oluşturulan bu uluslararası cepheye karşı, devrimci-demokratik çevrelerle ilişkileri daha da yoğunlaştırarak, kendi uluslararası cephemizi oluşturmaktır. Ancak oluşturacağımız uluslararası cephe güçlendikçe, TC'nin uluslararası yardımı azalacak, bir o oranda da yalnızlığı artacaktır.

İkincisi ise, bugüne kadar döktüğü kanla doymayan TC, halkımızın daha çok kanını akıtmak için, kendi halkının da yoksulluğu ve sefaleti pahasına, en son teknikleri ve kitle kırım silahlarını elde etmeye çalışmaktadır. Bu da zafer ne kadar acil ihtiyacımız olduğunu, zafer için ne kadar çok çalışmamız gerektiğini ve zaferimizin yalnız Kürdistan halkının değil, Türkiye halkının da yoksulluktan kurtulması için gerekli olduğunu gösteriyor.

İsveç Parlamentosunda Kürt Sorunu Tartışıldı

• Abidê DIYARBEKİRİ

Yeni çalışma dönemi nedeniyle İsveç Parlamentosu'nda çeşitli konularda genel görüşmeler yapıldı. 13 Ekim 1992 tarihindeki genel görüşmede, İsveç dış politikası ile ilgili Sol Parti milletvekili Berith Eriksson ve Halk Parti milletvekili Ingela Martensson Dışişleri Bakanı'na Türkiye ve Irak Kürdistanı ile ilgili İsveç'in tutumu hakkında sorular sordular.

Türkiye'deki insan hakları ihlali konusunda Türkiye'ye karşı hükümet olarak ne gibi bir tedbir almayı düşünüyorsunuz sorusu üzerine İsveç Dışişleri Bakanı Margereta af Ugglas, hükümetin görüşlerini şöyle dile getirdi: "Türkiye'deki Kürt sorunu insan hakları sorununa bağlı ve onun bir parçasıdır. Kürtler Türkiye'nin her bölgesinde vardır. Çoğu asimile ve Türk toplumuna entegre olmuşlardır. Fakat Kürtlerin büyük çoğunluğu, Türkiye'nin Güneydoğu bölgesinde yaşamaktadırlar. Burada Kürtler en tabii hakları olan ana dil ve kültürel haklarını istemektedirler. Kürtler yıllardır burada hep baskı ve asimilasyona tabi tutulmuşlardır. Biz, bu görüşümüzü, Türkiye yöneticileriyle görüştüğümüzde dile getiriyoruz. Biz bu konuyu ilgi ile izlediğimizi belirtmek istiyoruz."

İsveç, Aralık ayında Stockholm'de yapılacak olan AGİK toplantısında, Türkiye'deki insan hakları ihlali konusunda bu sorunu gündeme getirmeyi düşünüyor mu? sorusuna da Dışişleri Bakanı şu yanıtı verdi: "Türkiye Avrupa'ya entegre olmak için girişimde

bulduğu zaman, bugünkü Türkiye'nin insan hakları konusunda tutumu önemlidir. Türkiye AGİK üyesidir ve bir üye olarak AGİK'in insan hakları ve demokrasi konusundaki prensiplerine saygı duymak zorundadır. Bugün Türkiye'de Kürt sorunu çok yönlüdür. Onun için BM ve özellikle İsveç, Türk hükümetiyle Kürt sorunu konusunda diyalogunu sürdürmelidir. Ve böylece dünya kamuoyunun bu sorunla ilgilendiğini onlara göstermek ve aynı zamanda Kürtlerin durumunu iyileştirmek için Kürtleri desteklediğimizi göstermemiz gerekir...

"Maalesef bugün şiddet gün geçtikçe artmaktadır. Umut ediyorum ki, şiddetin yerine Kürt halkının ulusal ve insanlık haklarına saygılı bir hareketin gelişmesidir."

BM tarafından Irak'a uygulanan ambargodan, Irak Kürdistanı'nın muaf tutulması için ne gibi girişimlerde bulunmayı düşünüyorsunuz? sorusunu ise şöyle cevaplandırdı:

"Hükümet olarak Irak Kürdistanı'nın ve Kürtlerin durumunu yakından izliyoruz. Kürt halkının zor günler yaşadığını çok iyi biliyoruz. Onları K. Irak'ta, Saddam'a karşı korumak için yapılan bütün girişimleri destekledik ve destekliyoruz. Hükümet olarak, BM'nin Irak Kürtlerine yapacağı bütün insani yardımlara maddi ve manevi desteğimizi esirgemeyeceğiz."

Gazetemizin 17. sayısı toplatıldı

Gazetemizin 16-31 Ekim 1992 tarihli 17. sayısı İstanbul 1 Nolu DGM tarafından 18 Ekim 1992'de toplatıldı. Toplatmaya, Şırmak katliamını bizzat yaşayan bir Kürt yurtseverinin başından geçenleri gazetemize anlattığı röportajda "terörle mücadelede görev alan kişilerin kimliklerini açıklamak ve hedef gösterilmek suretiyle 3713 sayılı yasanın 6. maddesine" muhalefet edildiği ve yine gazetemizin yazarlarından Behram ARDA'nın "Yeter Artık, Kardeş Kanı Akıtılmasın!" başlıklı yazısında "bölücülük" propagandası yapıldığı gerekçeleri neden olarak gösterildi.

Gazetemizin toplatılması üzerine Genel Yayın Yönetmenimiz Osman AYTAZ, 19 Ekim 1992'de bir basın açıklaması yayınlarak DGM'nin kararını protesto etti. Basın açıklamasında toplatma kararıyla ilgili olarak şöyle deniliyor:

"Gazetemizin toplatılması hiç kuşkusuz TC'nin halkımıza karşı yıllardır sürdürdüğü yıldırma ve sindirme politikalarından ayrı düşünülemez. MGK'nin son kararlarında yer alan 'topyekûn mücadele', topyekûn savaş olarak uygulanmaktadır. Gazetemizin toplatılması da bunun bir parçasıdır.

"İstanbul DGM'nin gazetemizi havadan sudan gerekçelerle toplatmasını protesto ediyor ve Medya Güneşi'nin Kürt ve Kürdistan sorunundaki duyarlılığını kararlıca sürdüreceğini, gerçekleri yazacağını bir kez daha belirtme gereğini duyuyoruz."

KUK'un 4. Kongresi Toplandı

Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları (KUK), yaptığı 4. Kongresi'nde, kitle partisi düzeyinde hareketin partileşme sürecini tamamladığını belirterek, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Partisi'ni (Partiya Rizgariya Netewiya Kurdistan) kurdu.

Kongre sonuç bildirisinde partinin kimliğine ilişkin olarak şu görüşlere yer veriliyor:

"Ulusal bağımsızlık sürecine denk düşen program, Ulusal Demokratik Devrim programıdır. Bu programı gerçekleştirecek örgütlenme biçimi devrimci, demokratların önderliğinde kitle partisidir."

Sonuç bildirisinde, siyasal birlik, Avrupa'daki Kürtlerin durumu ve Güney Kürdistan'daki gelişmelere ilişkin olarak da şu görüşlere yer veriliyor:

"Değişik siyasal birlikler üzerinde önemle duran kongremiz siyasal örgütsel birlikler konusundaki yetkiyi MK'ne vermiştir.

"Partimiz, Avrupa'daki yurtsever Kürt kitleleri içinde özerk olarak kendine özgü bir program ve tüzük temelinde örgütlenecektir.

"Güney Kürdistan'daki kazanımların önemi üzerinde ciddiyetle duran kongremiz, Güney Kürdistan'da oluşturulan parlamentoyu Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde ileri bir adım olarak değerlendirerek kendilerini kutlamayı ve başarılar dilemeyi görev bilmiştir."

Ji Şerê Birakujiyê re NA!

Ev bîst roj e ku şerê di navbera PKK û Cepha Kurdistanana Başûr de dest pê kirî ye. Di vî şerê birakuji de bi sedan mirovên Kurd bi destên Birayên xwe hatin kuştin. Tu feyda gelê Kurd-di vî şerê de nîne. Hebe hebe xesara gelê Kurd wê çêbibe.

Bi destpêka vî şerê re dewleta Tirk a xwînrij, firsend dît û carek din êrîş bir ser Kurdistanana Başûr. Leşkerê Tirk tevî tanq, top û belafirên xwe yên leşkerî Kurdistan bombe dikin.

Em gazî serokên herdu aliyan dikin; ev şerê birakuji divê di demek kurt de bêşert bê sekinandinê.

Ji aliyên din ve em bangî hemu Partî û rêxistinên Kurd û gelê xwe yên welatparêzên li bakûr û li başûr dikin; ji bo sekinandina vî şerê birakujiyê xebat bikin, da ku planên dijminên xwînrij (dewleta Tirk, Erebiyê) bi ser nekevin.

Bijî biratiya gelê Kurd!

Komîta Piştigariya Kurdistan li Gieben/Almanya

MEDYA GÜNEŞİYE
Bixwîne,
Bide Xwendin!

Irak Kürdistanı Ulusal Meclisi Federal Birlik İlan Bildirisi

Bilindiği gibi 4 Ekim 1992 günü Irak Kürdistanı Ulusal Meclisi oybirliği ile "Kürdistan Federe Devleti" kararını aldı ve bunu bir bildiriyle açıkladı. Sözü edilen bu bildirin Türkçe çevirisini yayınıyoruz.

Birinci dünya savaşı sonunda Osmanlı egemenliği altında bulunan diğer uluslar gibi Kürt ulusu da kendi egemenliğini eline almayı, kendisine ait bir devletin oluşturulmasını umuyordu. Ama çözümün anahtarını ellerinde bulunduran savaşın galibi güçlerin çok yönlü çıkarları nedeniyle, bu köklü ulusun meşru hakkı olan bağımsızlığını tanımadılar. Bu mazlum halkın protesto ve başkaldırılarına ve bir yıl sonra tüm Kürdistanı kapsayacak tam bağımsız bir devlete dönüşmesini ve Güney Kürdistan yerli halkının da istemesi durumunda bu oluşuma katılmasını

ni, kültürel ve idari haklarına saygı gösterecekti. Bu belge şimdiye kadar uluslararası yasalara göre resmen geçerlidir. Milletler Cemiyeti'nin lağvedilmesinden sonra bu yetkiler 18 Nisan 1946 tarih ve 16. madde ile Birleşmiş Milletler Örgütü'ne geçti. Bu belgeye göre Irak kendi başına bu hükümleri değiştiremeyeceği gibi bunlara muhalefet de edemez. Ancak Milletler Cemiyeti'nin oy çokluğu kararı ve uluslararası adalet divanının onayıyla bu maddelerin yorumu yapılabilir.

Buna göre Irak'ın bütünlüğü ve bağımsızlığı, Irak'ın adigeçen belgenin maddelerine saygılı olmasına bağlıdır. Ama Irak hükümeti açık bir şekilde bu vaatlerini çiğnedi ve bu, BM Güvenlik Konseyi'nin 5 Nisan 1991 tarih ve 688 sayılı kararı ve BM'ye bağlı İnsan Hakları Komitesi (ekonomik ve sosyal kon-

Irak Kürdistanı Ulusal Meclisi, Irak Kürdistanı halkı adına, kendi kaderini tayin hakkı ile ilgili uluslararası antlaşmalara uygun olarak bu tarihi aşamada oybirliğiyle kaderini tayin etmesine ve merkezi yönetimle ilişkilerin demokratik parlamenter sistem ve çok partili, uluslararası yasalarla belirlenen insan haklarına saygılı federal birlik şeklinde olmasına karar vermiştir.

kararlaştıran 10 Ağustos 1920 tarihli Sevr Antlaşması'nın 4. bendinin 62. ve 64. maddelerine rağmen 5 devlet arasında bölüştürüldü. Var olan umutlar 23 Temmuz 1923 tarihinde yapılan Lozan Antlaşması'yla tamamen suya düştü. Musul vilayeti, Milletler Cemiyeti'nin oluşturduğu komiteye rağmen 16 Aralık 1925 tarihinde yapılan 37. oturumda Irak'a ilhak edildi. Milletler Cemiyeti tarafından oluşturulan komite hazırladığı raporda (57. sayfada) Kürdistan'daki nüfus dağılımı nedeniyle bağımsız bir Kürt devletinin kurulabileceğini, çünkü Kürtlerin yerleşik nüfusun 5/8'ini oluşturduklarını belirtmişti. Bu dönemde Milletler Cemiyeti Kürtlerin adli, idari ve dil kurumlarını elde etme haklarına destek olmaya son verdi.

Böylelikle Güney Kürdistan halkının ölümsüz Şeyh Mahmut Barzani önderliğindeki devrime ve İngiltere'nin birinci defa 1919, ikinci defa 1922 yıllarında O'nu hükümdar tanımalarına rağmen, Kürdistan'ın bu parçası Kürt halkının iradesi dışında zorla oluşturulan Irak devletine ilhak edildi. İngiliz krallık hükümeti Irak hükümetini takdim ettiği zaman, (ki İngiliz mandası altında idi) Kürtleri memnun etmek için Irak hükümeti ile yaptığı ortak ve resmi bir açıklamayla Irak sınırları içinde yaşayan Kürtlere bir Kürt hükümetini teşkil etme hakkı vaadinde bulundular. Her iki hükümetin Kürtlerin kendi aralarında hükümetin yapısı ve istenilen sınırlar konusunda anlaşım tam yetkiyle Bağdat'a İngiliz krallık hükümeti ve Irak hükümetiyle ekonomik ve siyasi ilişkileri görüşmek için heyet göndermeleri yönündeki sözüne rağmen bu vaad de kağıt üzerinde kaldı.

Irak'ın Milletler Cemiyeti'ne 3 Ekim 1932'de üye olarak kabul edilmesi; Milletler Cemiyeti'nin ortaya koyduğu şarta Irak hükümetinin bağlı kalması koşuluna bağlandı. Bu şart, Irak hükümetinin 30 Mayıs 1932 tarihinde 16 madde olarak açıkladığı belgedir. Bu şartlara göre Irak; Musul, Erbil, Kerkük ve Süleymaniye vilayetlerindeki Kürtlerin ve azınlıkların insa-

sey)'nin 48. dönemdeki 5 Mart 1992 tarih ve 71/1992 sayılı kararıyla tespit edildi.

Kürt halkının Irak'taki tarihi, başkaldırı ve devrimlerle doludur. Abdülkerim Kasım hükümetinin vaatlerinden vazgeçip, 14 Temmuz 1958 devrimiyle oluşturulan geçici anayasanın; Irak vatanında Araplar ve Kürtler ortaklık diyen 3. maddesini anayasadan çıkarması sonucu 11 Eylül 1961'de Kürt halkı ölümsüz lider Mustafa Barzani'nin önderliğinde bir kez daha silaha sarıldı. Bu ulusal devrim halkımızın meşru istemlerini öne çıkarıyordu. 11 Mart 1970 tarihli antlaşmayla Kürt halkına otonomi hakkı verildi ve bu geçici anayasaya konuldu. Ama hükümet bu antlaşmaya uymadı.

1975 yılında Saddam Hüseyin'in Irak topraklarından bir kısmını İran'a satması sonucu, Kürt devrimini bastırmak için imzalanan Cezayir antlaşması sonrasındaki geçici yenilgiye rağmen Kürt halkı mücadelesini sürdürdü ve tüm dünyaya yok olmayacağını ispat etti.

Birleşmiş Milletler yasasında açıklanmıştır: İnsanlar temel insan haklarından yoksun bırakılmaz ve küçük-büyük ayrımsız her ulus egemenlik haklarına sahiptir. Ayrıca 1. bölümün 6. fıkrasında; uluslar arasında eşit ilişki ilkesine saygı, hakların eşitliği ve her halkın kendi kaderini tayin hakkı açık bir şekilde vurgulanıyor. Yine 1966'da BM Genel Kurulu tarafından benimsenen ve 29 Kasım 1971'de Irak tarafından da oylan "tüm halkların kendi kaderlerini ve siyasi otoritelerini tayin hakkı"na ilişkin karar da var.

Irak devletinin kuruluşu olan 1921 yılından günümüze kadar Irak hükümetlerinin Kürt halkına karşı takındıkları tutum; baskı, ezme, sürme; en basit insani, kültürel, sosyal ve ekonomik haklardan mahrum bırakma; siyasi haklarından da öte yaşam hakkından bile mahrum bırakma olmuştur. Bu uygulamalar insanları, hayvanları, ziraatı

ve doğayı kapsayacak bir şekilde sürdürüldü. Irak hükümeti tarihte eşi görülmemiş bir şekilde canice yoketme hamlelerini sürdürdü. Şöyleki:

1- 1983 yılında tutuklanan ve şimdiye kadar kendisinden hiçbir haber alınamayan 8 binden fazla Barzanilerin durumu.

2- 1970-88 yılları arasında 300 bin Feyli Kürdün Irak'tan sınırışı edilmeleri ve 7500 kişinin tutuklanıp ortadan kaybolmaları.

3- 1988 yılında 5000 genç, yaşlı insanın şehitler şehri Halepçe'de kimyasal silahlarla katledilmeleri, Balisan ve Kürdistan'ın diğer yörelerinde sayısız kişinin katledilmesi.

4- 180 bin kişinin heba olmasına yolaçan vahşi Enfal hareketi, açlık, işkence, tecavüz ve toplu gömmeler.

5- 4000 köyün yerlebir edilmesi (bu köyler Kürdistan köylerinin % 90'ını oluşturuyordu). Asuri, Türkmen vd. ulusal azınlıklardan insanların katledilmeleri, uluslararası yasalara göre suç olan diğer savaş ve insanlık suçları.

Uzun bir dönem bu suçlara karşı sessiz kalan dünya hükümetleri 1991 yılındaki başkaldırının ardından yaşanan toplu göç televizyon ekranlarında geniş bir yer alınca, gerçeği halklarından saklayamadılar. Böylece dünya Sevr Antlaşması'ndan sonra ilk defa ikinci adil sözü söyledi ve Güvenlik Konseyi'nin 688 sayılı kararı alındı. Bu karar, Kürtlere baskı uygulanmasını engellemek için Irak Kürdistanı'nda güvenlik bölgesinin oluşması ve Kürtlerin himayesinin taahhüt edilmesi idi.

Halkımız her zaman sorunun çözüme kavuşturulması için iyi niyetini göstermiş ve bu çektiği elem ve acılara, yoketme hamlelerine rağmen yapmıştır. 1963 görüşmeleri, 29 Haziran 1966 bildiri, 1984 görüşmeleri ve hükümetle barışçı çözüme varmak için daha bir çok girişim gibi. Ama halkımızın bu iyi niyeti her defasında ihanetle karşılaşmıştır. Irak hükümetlerinin imzaladıkları antlaşmalara uymamaları, son olarak 1991 yılındaki görüşmelerin başında Irak yönetiminin verdiği sözlere uymayıp idaresini geri çekmesi ve Kürdistan ambargo uygulaması; fiilen yönetimde olan Kürdistan Cephesi'nin kararıyla özgür seçimlere gidilmesini getirdi. 19 Mayıs 1992 tarihinde halkımız tam bir özgürlük ortamında, özgür Kürdistan topraklarında Kürdistan Ulusal Meclisi üyelerini seçmiş ve 5 Temmuz 1992 günü Kürdistan bölgesinin ilk hükümeti meclisten güvenoyu alarak oluşturulmuştur.

Irak Kürdistanı Ulusal Meclisi Kanunu (1991/1)'nin 58. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak (meclisin görevi; Irak Kürdistanı halkının yaşamsal sorunlarını ve ittifaklarını tespit etme) Irak ulusal birliğinin, Arap ve Kürt halklarının tarihi kardeşliğinin korunması için Viyana ve Irak Kürdistanı'nda yapılan Irak muhalefetinin toplantı kararına da uygun (bu karar Arap ve Kürt halklarının ortak çıkarları gereği Kürt halkının kendi kaderini tayin etmesi, Türkmen ve Asurilerin ulusal, kültürel ve idari haklarının eşit bir şekilde anayasada garanti altına alınmasıdır) olarak Kürdistan Ulusal Meclisi yeni bir karar almıştır. Irak Kürdistanı Ulusal Meclisi, Irak Kürdistanı halkı adına, kendi kaderini tayin hakkı ile ilgili uluslararası antlaşmalara uygun olarak bu tarihi aşamada oybirliğiyle kaderini tayin etmesine ve merkezi yönetimle ilişkilerin demokratik parlamenter sistem ve çok partili, uluslararası yasalarla belirlenen insan haklarına saygılı federal birlik şeklinde olmasına karar vermiştir.

Ortadoğu muhabirimiz Ahmed Cemal, Medya Güneşi okurları için, Irak Kürdistanı Ulusal Meclisi Başkanı Sayın Cevher Namık ile 21.9.1992 günü, meclisteki odasında bir söyleşi yaptı. Kürtçe yapılan bu söyleşiyi, Türkçeye çevirerek yayınlıyoruz.

Medya Güneşi: Sayın başkan, herşeyden önce, Medya Güneşi adına sizi kutlamak istiyoruz. Kendinizi biraz tanıtır mısınız?

Cevher Namık: Çok çok teşekkürler. Medya Güneşi'ne teşekkür ediyorum. Özellikle Kürdistan'ın bugünkü koşullarında, daha yaygın bir şekilde, iyi bir misyonu yerine getirmesini diliyorum. Tanıtma ya gelince. Bilemiyorum kendimi nasıl tanıtayım. Arkadaşlarım bana güvenerek, meclis başkanlığına seçmişler. Ve şimdi bu görevi yapıyorum. Kısaca kendimi böyle tanıtsam yeterlidir.

M.G: Sayın Cevher Namık, parlamentonun oluşturulması ile ilgili olarak, bize biraz bilgi verir misiniz?

C.N: Seçim 19 Mayıs 1992'de yapıldı. Irak Hükümeti, Kürdistan'dan çekildikten ve ambargo uygulandıktan sonra, Kürdistan'da idari bir boşluk doğdu. İlk kez, bir merkezî devletin kendi idari kurumlarını, egemenliğindeki yöreden çektiği bir durum yaşanıyor. Böylesi bir durumda, en kısa zamanda, bu boşluğu doldurma göreviyle karşı karşıya kaldık. Daha önceden, Kürdistan Cephesi'nin programında, en kısa zamanda bir seçim yapılması; müsaite bir zamanda, yetkiyi halka verip, temsilcilerini özgür iradeleriyle seçmeleri yönünde, cephenin bir kararı vardı. Bu hem programda vardı, hem de tarih böylesi bir görevi yerine getirmemizi zorunlu kıldı. Uzun ve zorlu tartışma ve görüşmeler sonucunda, cephe tarafından bir Yürütme Komitesi oluşturuldu. Bu komitede hukukçular ve seçim uzmanı profesörler vardı. Selahaddin Üniversitesi de teknik konularda büyük yardımlarda bulundu.

Seçimden önce, Kürdistan Cephesi tarafından, seçimlerle ilgili bazı kararlar alındı. Bu kararlardan biri, 19.5.1992 tarihinde yapılacak seçimlerde 100 milletvekilinin seçilmesi idi. Buna göre, her 30 bin kişiye bir temsilci düşüyordu. Irak'ın elinde bulunan yerlerde (Kerkük, Hanıkin, Şingar, Celwla v.d.) ise seçimlerin bu yerlerin özgür iradeleriyle temsilcilerini seçebilecekleri bir zamanda yapılması karara bağlandı. Hıristiyan kardeşlerimizin kendi özgür iradelerini yansıtabilmeleri için, onlara 5 kişilik kontenjan ayrıldı.

Şimdi parlamentoda 105 milletvekili vardır. Bu 100 milletvekilliği için 6 liste yarıştı. Seçimlere tüm Kürdistan Cephesi partilerinin yanı sıra, Kürdistan İslam Örgütü ile bir-iki küçük grup katıldı. Seçim kanununa göre, % 7'den aşağı oy alanlar parlamentoya giremiyorlardı. 19.5.1992 tarihinde yapılan bu seçim sonucu, iki büyük partinin listeleri kanuni çoğunluğu aldılar. Bunlardan sarı liste, yani KDP'nin listesi yaklaşık % 51; yeşil liste, yani YNK ve Zahmetkêşan'ın ortak oluşturdukları liste % 49 dolayında milletvekilliklerini aldı. İki büyük partinin yönetimleri, Irak Kürdistanı'nın içinde bulunduğu durumu dikkate alarak koalisyon oluşturma kararı aldılar.

Seçimlerden sonra, Kürdistan Cephesi'nin yaptığı ilk toplantıda, parlamentoya giremeyen partilerin de, aldıkları oy oranında, hükümette yer almaları karara bağlandı. Şu anda parlamentoda 4 parti var. Bunlar YNK, PDK, Zahmetkêşan ve Asuri kardeşlerimiz. Asuri kardeşlerimiz, kendi aralarında 5 kişilik kontenjan için, 3 listeye seçimlere katıldılar. Bunlardan ikisi parlamentoya girebildi. Biri 4, diğeri de 1 milletvekilliği kazandı. Ayrıca Kürdistan Hükümeti'nde Komünist Parti ve İslami Örgüt de bulunuyor.

Irak Kürdistanı Ulusal Meclisi Başkanı Cevher NAMIK:

"Nihai amacımız günlerden bir gün tek bir ulus olarak birleşmektir. Bu bizim rüyamızdır. Kimse bu rüyayı yüreğimizden söküp atamaz"

meti'nde Komünist Parti ve İslami Örgüt de bulunuyor.

M.G: Seçimlere kaç seçmen katıldı? Seçimleri protesto eden parti ya da gruplar var mıydı?

C.N: Hayır, Protesto eden yoktu. Kürt ulusu bir bütün olarak seçimlere katıldı. Bir milyon civarında insan seçimlerde oy kullandı. Ama, zaman darlığı ve kimi teknik eksikliklerden dolayı, bir çok kişi de oy kullanamadı. Gerçekten de seçim büyük bir bayramdı. Ve seçim günü, Irak Kürdistanı'nda tarihi ve güzel bir gündü. Ben, dünyada böylesi demokratik ve özgür bir seçimin yapıldığına inanmıyorum. Kürdistan'ın içinde bulunduğu çok zorlu koşullara, ambargo ve çok yönlü ablukaya ve herkesin elinde silah bulunmasına; çevremizdeki demokrasiden yoksun devletlerin varlığına rağmen, herhangi bir öldürme ya da yaralama olayı olmadı. Ve seçimler Kürt ulusunun ne denli kültürlü ve medeni bir yaşama layık bir ulus olduğunu, net bir şekilde göstermiştir.

M.G: Seçimlerden sonra, parlamentonun yaptığı çalışmalar hakkında bize biraz bilgilendirebilir misiniz?

C.N: Dünyadaki her parlamentoda olduğu gibi, Kürdistan Parlamentosu'nun

lerini istedi. Ayrıca Sosyalist Enternasyonal'in 19. toplantısında da, Kürt hükümetiyle resmi dayanışmada bulunuldu. İlk kez, Sosyalist Enternasyonal resmi bir şekilde, bu yönde karar aldı. Ayrıca Avrupa Parlamentosu'nda da Kürdistan Parlamentosu ile dayanışma gündeme gelmiştir. Ve bizi kendi parlamentolarına davet ettiler. Bütün bunlar Kürt halkı için büyük başarıları ifade ediyor.

M.G: Bugünkü parlamento ile, Saddam dönemindeki cahşların "parlamento'su arasında nasıl bir fark vardır?

C.N: O bir parlamento değildi; Saddam'ın bir istihbarat ve güvenlik örgütüydü. Ve 1991 ayaklanmasıyla birlikte tarihe gömüldü. Bizim parlamentomuz ise, halkımızın özgür iradesiyle seçilmiş temsilcilerden oluşan, meşru bir parlamentodur.

M.G: Sayın Celal Talabani ve Mesut Barzani'nin dış gezilerinden sonra, Mesut Barzani federasyonu gündeme getirdi. Bu konudaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

C.N: Parlamentoda bu konu üzerinde görüştük. Biz ne istiyoruz? Kendi kaderimizi nasıl tayin edeceğiz? Bu tartışmalar sonucu, federasyon isteminin bizim için en iyi çözüm yolu olduğu kanaatine var-

da görevi, yasama görevini yürütmektir. Merkezi hükümet ya da herhangi bir dünya devleti ile yapılacak görüşmeler, parlamentonun bilgi ve kararı dahilinde gerçekleştirilir. Parlamento devletin en yüksek organıdır. Ve Kürdistan'ın geleceği ile ilgili karar verme yetkisine sahiptir. Bugünkü görevlerimiz ise; devlete yeniden işlerlik kazandırmak, adaleti tahsis etmek, önümüzdeki ekonomik, güvenlik vb. sorunların çözümünde hükümete yardımcı olmak; bunlarla birlikte, Kürt ulusunun davasını dünya kamuoyuna tanıtmak ve dünya parlamentolarıyla ilişkilerle geçip, dünya kamuoyunu yanımıza çekmektir.

M.G: Parlamento oluşturulduktan sonra, dünya devletleriyle resmi ilişkileriniz oldu mu?

C.N: Şüphesiz 1991'deki ayaklandıktan sonra, Kürt sorunu, uluslararası politikanın gündemine oturdu. Seçimlerden sonra uluslararası kamuoyu, parlamento ve Kürt ulusuyula dayanışmalarını daha da yoğunlaştırdı. Örneğin Mam Celal ve Kak Mesut, Irak muhalefetiyle birlikte, Avrupa ve Amerika'dan Kürt ulusunu destekleme-

sunun istem ve inancındır. Türkiye, İran ve Suriye parlamentolarının da bizi desteklemelerini umuyoruz. Nasıl ki, onlar kendi parlamentolarını oluşturup, kendi halkının temsilcileri olmak istiyorlarsa, biz de aynı şeyi isteme hakkına sahibiz. Ve onlar da kendilerine olduğu gibi bize de olumlu bakmalıdırlar.

M.G: Kürdistan'ın diğer parçalarındaki Kürtler ile ilgili neler söylemek istersiniz?

C.N: Biz bütün Kürtler kardeşiz. Birbirimizden ayrı değiliz. Kürt her yerde Kürttür. Fakat, bugün aramızda bir sınır var ve biz parçalanmış durumdayız. Biz, diğer parçalardaki Kürtlerin içişlerine karışma hakkını kendimizde görmüyoruz. Her parça, kendi içinde bulunduğu koşullara göre mücadelesini sürdürmekte özgürdür. Nihai amacımız, günlerden bir gün, tek bir ulus olarak birleşebilmektir. Bu bizim rüyamızdır. Kimse bu rüyayı yüreğimizden söküp atamaz.

M.G: Bilindiği gibi bir kaç gün önce İKDP Genel Sekreteri Dr. Sadık Şerefkendi (Dr. Sait) ve üç arkadaşı katledildiler. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

C.N: Dr. Sadık çok değerli bir insandı. Katledilişi bütün Kürt halkı ve Kürdistan için büyük bir kayıptır. Kürt ulusunun eli kanlı düşmanları şunu iyi bilsinler ki, Kürt halkı katliamlarla yok edilemez. Simko şehit edildi. Kadı Muhammed bayrağı devraldı. Kadı Muhammed haksız bir şekilde idam edildi; Dr. Kasımlı mücadele bayrağını devraldı. Dr. Kasımlı şehit edildi; Dr. Sait bu mücadeleyi sürdürdü. Ve İran Kürdistanı halkı bundan sonra da, kendi önderini yine başrından çıkaracaktır. Doktor Sait, Sosyalist Enternasyonal toplantısına katılmak üzere Almanya'ya gitmişti. Ve bu cinayet Alman toprakları üzerinde gerçekleştirilmiştir. Alman hükümeti, bu cinayeti aydınlatma sorumluluğuyla karşı karşıyadır. Bu konudaki istemlerimizi de kendilerine ilettiğimiz.

M.G: Dr. Sait ve arkadaşlarının cenazelerinin buraya getirilmesi ihtimali var mıdır?

C.N: Onların kutsal cenazelerini burada kaldırmak, Irak Kürdistanı Parlamentosu ve hükümeti için büyük bir şereftir. Cenazelerinin Irak Kürdistanı'na getirilmesi ihtimali yönünde bazı duyular almışız. Bu konuda, İran KDP'sine her konuda yardımcı bulunmaya ve bu kutsal şehitlere sahip çıkmaya hazırız. Bunu büyük bir görev biliyoruz.

M.G: Kürdistan Parlamentosu ne zamana kadar işbaşında olacak?

C.N: Tüm dünyada, eylül ayına kadar, parlamentolar tatildedir. Fakat biz yine işlerimizi sürdürdük. İşlerimizi bitirinceye kadar, tatil yapmama kararı aldık. Parlamento iç tüzüğüne göre, yazın iki ay, kışın da bir aylık tatilimiz var. Fakat bu tatil hakkımızı kullanmayacağız. Şayet, sorunuz, parlamentonun kaç yıl süreceği hakkındaysa; yeni bir seçim yapılmazsa, parlamento üç yıl görevde kalacak.

M.G: Sayın başkan, sonuç olarak Medya Güneşi aracılığıyla okurlarımıza ve halkımıza söylemek istediğiniz başka bir şey var mıdır?

C.N: Medya Güneşi'ni ilk kez görebilme fırsatını bulabildim. Ve yazılarını okumak istiyorum. Biz Türkiye'de Kürtçe ya da Türkçe çıkan bir derginin Kürt sorununu bilimsel bir şekilde gündeme getirmesine çok seviniyoruz. Bugün diyalog ve karşılıklı tartışma zamanıdır; şiddetin değil. Şayet mümkünse, barışçıl bir şekilde sorunun gündemleştirilmesine çalışmak lazım. Medya Güneşi'nin başarılı olmasını ve bilinçli çalışmalar yapmasını diliyorum. Barış, özgürlük ve demokrasi için çalışması dileğimdir.

M.G: Bize bu söyleşi için vakit ayırdığınızdan dolayı size teşekkür ediyoruz.

C.N: Ben teşekkür ederim.

Ortadoğu muhabirimiz Ahmet Cemal 23.9.1992 günü Medya Güneşi okurları için, Irak Kürdistanı Başbakanı Dr. Fuat Mahsum ile bir söyleşi yaptı. Kürtçe yapılan söyleşiyi Türkçeye çevirerek yayınlıyoruz.

Medya Güneşi: Sayın Başbakan, Medya Güneşi adına sizi kutluyoruz. Hükümetiniz ve çalışmalarınız hakkında bizi bilgilendirebilir misiniz?

Dr. Fuat Mahsum: Teşekkür ederim. Bakanlıklarımız iki ana parti olan YNK ve PDK arasında bölüşülmüştür. Hükümette Irak Komünist Partisi, Asuri Demokratik Hareketi ve Zahmetkêşan da birer bakanlıkla temsil ediliyorlar. Şu anda, parlamentonun dışında kalan diğer Kürt siyasal güçlerinin de hükümete katılmaları için bir formülasyon bulmaya çalışıyoruz. Yıllardır birlikte mücadele verdik; birlikte yoldaşlık ettik tüm Kürt siyasal güçlerinin hükümeti temsil edilmesini istiyoruz. Hükümetimiz 15 bakanlıktan oluşuyor. Yani 15 kişilik bakanlar kurulu ve başbakan dan meydana geliyor.

M.G: Bugüne kadar hükümetinizin askeri, ekonomik, politik, toplumsal vb. alanlardaki çalışmalarını ilgili bize bilgi verebilir misiniz?

F.M: Biz, sanıldığı gibi hazır bir mekanizmanın başına gelmiş ve böyle işe başlamış değiliz. Şimdi oluşturduğumuz hükümetteki bazı bakanlıklar daha önce yoktu. İşe başladığımızdan sonra bir çok bakanlığı yeniden oluşturduk. Bunun yanısıra ekonomik açıdan, sıfırın altında bir değer varsa eğer; biz sıfırın altından işe başlamış durumdayız. Çünkü ekonomik alt yapı tesisleri alabildiğine azdı. Varolanlar da tahrip edilmişti. Irak hükümeti, Kürdistan'da ekonomik bir altyapının oluşmaması ve Kürtlerin bu temelde gelişmelerinin engellenmesine dayalı bir politika izliyordu. Bizim için olay, bir inşaatın sıfırdan inşa edilmek zorunda kalıldığı bir durumu ifade ediyor. Şimdi daha çok kanunların çıkarılması yönünde çalışmalar yapıyoruz. Herşeyden önce peşmergelerin birleştirilmesi ve bu gücün Savunma Bakanlığı'nın emrine verilmesi üzerinde yoğunlaşıyoruz. Bugün (23.9.1992) bu konuda Bakanlar Kurulu olarak toplantı sorununu tartışacağız (Bu toplantıda peşmerge güçlerinin birleştirilmesi kararı alındı-Medya Güneşi). Çıkaracağımız bu kanunla, bütün peşmerge güçleri birleştirilip, tek bir nizamaya dayalı bir peşmerge gücü oluşturulacak. Eskisi gibi, kendi partilerinden emir alan silahlı, özel peşmerge güçleri olmayacak. Çünkü bu olduğu sürece, Kürdistan bölgesinde tüm sorunlar konusunda yetki ve otoritesi olan bir hükümetin kurulduğunu söyleyemeyiz.

M.G: Tahmininize göre peşmerge gücünün sayısı ne kadar olacak?

F.M: Takdir edersiniz ki, Kürdistan'ın ihtiyacı ne kadar peşmergeyi gerektiriyorsa, o kadar peşmerge olacak. Şu anda bir rakam vermek zor.

M.G: Şu anda ekonomik sorunlarınızı hangi kaynaklarla çözüyorsunuz?

F.M: Ekonomik sorunlar konusunda, bugün kendi özgücümüze dayanıyoruz. Gelir kaynaklarımız, pullardan, mahkemelerin verdiği cezalardan, zirai arazilerden devletin kiraya verdiği yerlerden, vergi ve gümrüklerden oluşmaktadır.

M.G: Önümüzde kış var. Bilindiği gibi, akaryakıt yok, yiyecek sıkıntısı var. Büyük problemlerle karşı karşıyasınız. Bu konuda nasıl bir çözüm düşünüyorsunuz?

F.M: Özellikle akaryakıt sorununu çözmek için çok çaba sarf ediyoruz. Bu konuda, Birleşmiş Milletler'e, Güvenlik Konseyi'ne üç öneride bulunduk. Birincisi şudur: Kürdistan'a akaryakıt verilmesi için Irak'a şimdiye kadarkinden daha fazla baskı uygulansın. İkincisi, BM gözetiminde Kerkük petrollerinden yararlanabilme için "Güvenlik Bölgesi"nin alanı daha da genişletilsin. Bu durumda, Kürdistan'ın ihtiyacı karşılandıktan sonra geriye kalan da Irak'a verilsin. Ya da bu petrolü satın gelirden yararlanmamız sağlansın. Biz Irak vatandaşlarıyız. Aynı zamanda Irak'ın sa-

Irak Kürdistanı Başbakanı Dr. Fuat MAHSUM:

"Tüm Kürtlerden istediğimiz siyasi, ekonomik, yayın vb. her alanda bizi desteklemeleridir"

hibiyiz. Bunu istemeye hakkımız var. Irak'ın el koyduğu bu zenginliklerde bizim hakkımız vardır. Eğer bu iki koşul da oluyorsa, bize dışarıdan Irak'a verilen fiyat üzerinden akaryakıt verilsin. Geriye kalan para miktarı ise, Irak'ın dünya bankalarından haciz edilen paralarından kesilsin. Bu üç yolu önümüze koymuş ve BM'ye iletmişiz.

M.G: Bu önerilerinize, BM tarafından şu ana kadar bir yanıt verilmiş midir?

F.M: Durumumuz onların gözleri önündedir. Sorunlarımıza bir çözüm yolu bulunmaları gerekiyor. Doğrudur, şimdi askeri açıdan bizi koruyorlar. Fakat, BM bizi, Irak'ın aldığı akaryakıt ambargosuna karşı savunmasa, çok sayıda insanımız hastalanır, ölür. Çünkü elimizde hiç bir olanak yoktur.

M.G: Sayın Başbakan, dünya devletleriyle ilişkileriniz nasıldır? Statünüz nedir?

F.M: Şu anda bir devlet statüsünde olmadığımız için, herhangi bir dünya devletiyle, devlet düzeyinde resmi ve diplomatik ilişkilerimiz yoktur. Fakat bir çok dünya devletiyle resmi olmayan ilişkilerimiz vardır. Tabii ki, konsolosluk düzeyinde değildir.

M.G: Sayın Celal Talabani ve Mesut Barzani'nin son dış gezileri, Kürdistan sorununa nasıl bir etkide bulundu? Hangi aşamaya getirdi?

F.M: Sayın Mam Celal ve Kak Mesut'un son gezileri, Kürdistan sorununun, uluslararası platformlarda daha çok güç-

me gelmedi. Seçimlerin yapılabilmesi için, ilkin genel sayımı yapılması lazım. Fakat şimdiye kadar, bu sayım yapılamamıştır.

M.G: Federal bir Irak'ta, Kürdistan'ın yeri ne olacak?

F.M: Bu durumda, Kürdistan federal Irak'ın bir bölgesini oluşturacaktır. Biz, Kürdistan'ın da bir bölge olmasını istiyoruz.

M.G: Federasyon oluşursa, ordunun durumu ne olacak?

F.M: O zaman, birleştirdiğimiz nizami peşmerge gücü de Irak ordusuna katılacak. Onun bir parçası olacak.

M.G: Kürdistan'ın idaresi ne olacak?

F.M: İdare bizim denetimimizde ve bağımsız olacak.

M.G: Kürdistan hükümetinin Kürdistan Cephe ile ilişkileri nasıldır?

F.M: İlişkilerimiz iyidir. Bir kaç gün önce Kürdistan Birlik Partisi (Partiya Yekgirtina Kurdistan) ile bir görüşmemiz oldu. Şimdi, Kürdistan Cephe'nin beş tarafı hükümette yer almaktadır. Bunlar YNK, PDK, İKP-SK, Zahmetkêşan ve Asuri'ler. YEKGIRTIN ise parlamento ve hükümetin dışındadır. Dedim gibi, hükümet olarak onlarla bir görüşmemiz oldu. Onların da hükümete katılmalarını ümit ediyoruz. O zaman Kürdistan Cephe'nin içindeki tüm güçler, koalisyon ortağı olacaklardır.

M.G: Sayın Başbakan, bugünlerde okullar açılıyor. Eğitim dili Kürtçe mi,

Arapça mı olacak? Latin alfabesine geçmeyi düşünüyor musunuz?

F.M: Şimdi tüm eğitimi Kürtçe yapacak durumda değiliz. Fakat, Kürt dili resmi bir dildir. Bütün eğitimin adım adım Kürtleştirilmesi için çabalarımızı yoğunlaştırıyoruz. Fakat, Latin alfabesine geçiş yönünde bir kararımız yoktur. Çünkü, Latin harflerinin, Arap harflerinden daha iyi olup olmadığı konusunda net değildir. Bunun yararlı olacağı kanısına varmış değiliz. Bazıları Latin alfabesine geçelim diyor, bazıları da buna karşı çıkıyor. Fakat, Türkiye'de durum farklıdır. Arap harflerinden kopuş, eskilere dayanıyor. Biz, şimdi, okuma yazmanın Arap harfleriyle yapılmasının daha iyi olacağını düşünüyoruz.

M.G: Kerkük-Musul sorunu konusunda ne düşünüyorsunuz?

F.M: Kerkük Kürdistan toprağıdır.

M.G: Ya Musul?

F.M: Musul bir Arap şehridir.

M.G: Federal bir Irak'ta, Kerkük'ün Kürdistan'a dahil olması kabul edilecek mi?

F.M: Bu sorun Irak mahalefetinin toplantısında görüşülecek. Ondan sonra belli olur.

M.G: Bilindiği gibi Saddam döneminde çok sayıda köy yıkılmış, 100 bin dola-

yında insan köylerinden çıkarılmıştı. Köylülerin bu sorunu için neler yapmayı düşünüyorsunuz?

F.M: Şimdi, yıkılan köylerin yeniden inşa edilmesi için çalışmalarımızı yoğunlaştırıyoruz. Fakat olanaklarımız çok kısıtlıdır. Şu anda hükümetimizin halka yardım yapacak imkanları yoktur. Halkı kendi köylerine kendi topraklarını dönmeleri için teşvik ediyoruz. Ve umarız yakında köylerine dönerler.

M.G: Peki sanayi alanında durumunuz nedir? Kürdistan'da fabrika var mıdır?

F.M: Irak hükümetinin götmüş olduğu politika sonucu, Kürdistan'da zanaatçılığın geliştirilmesi için gerekli alt yapı oluşturulmamış, fabrika yapılmamıştır. Bunun için de, Kürdistan'ın tümünde yalnızca 2 çimento, 2 tane de sigara fabrikası vardır. Kürdistan'da başka bir yatırım yapılmamıştır.

M.G: Şimdi durum nasıldır?

F.M: Şimdi de bunların dışında herhangi bir fabrika yoktur. Yeni fabrikaların açılması için biz de çalışıyoruz, halkı da kendi fabrikalarını kurmaları için teşvik ediyoruz. Ekonomik alanda, insanlarımızı özgür bırakıyoruz. Herşeyin hükümetin denetiminde olmasını istemiyoruz.

M.G: Telefon sorunu ile ilgili nasıl bir çözüm yolu düşünüyorsunuz?

F.M: Şu anda Hewlêr-Süleymaniye ve Hewlêr-Koy Sancak arasında telefon görüşmelerinin yapılabilmesi için çalışmamız var.

M.G: Peki milletlerarası telefon görüşmeleri için?

F.M: Milletlerarası telefon görüşmeleri elimizde değil. Şu anda bir proje üzerinde çalışıyoruz. Ve bu projeyi BM'ye vereceğiz. Çünkü Kürt halkı dışarıyla telefonlaşma olanağından mahrumdur. Bu en doğal insani ihtiyaçtır. Bu projemiz hazırlandıktan sonra, bize yardım etmeleri için onlara çağrı yapacağız. Türkiye ya da Suriye üzeri, sorunun çözülmesini önermişiz.

M.G: Türkiye, İran ve Suriye ile ilişkileriniz nasıldır? Hükümete yaklaşımları olumlu mu, olumsuz mu?

F.M: Şu ana kadar olumlu yönde bir şey söylemediler. Fakat Türkiye ile ilişkilerimiz vardır. Suriye ve İran ile de ilişkilerimizin olmasını umut ediyoruz.

M.G: Kürdistan'ın diğer parçalarında ki Kürtler ile ilgili ne söylemek istersiniz?

F.M: Şüphesiz, her ulusun, her ülkenin kendi haklarını elde etmeye hakları vardır. Örneğin Dr. Sait ve üç arkadaşının şehit edilmesinden dolayı, hükümet olarak üç günlük ulusal yas ilan ettik.

M.G: Dr. Sait'in öldürülmesiyle ilgili neler söylemek istersiniz?

F.M: Bizler için büyük bir kayıptır. Bunu yapanlar, insanlıktan nasiplerini almamış olanlardır.

M.G: Cenazelerinin Kürdistan'a getirilmesi için herhangi bir girişiminiz var mı?

F.M: Eğer cenazeleri buraya getirilirse, resmi devlet töreniyle onları uğurlarız. Ve Dr. Sait'i kendi liderimiz olarak göreceğiz.

M.G: Sayın Başbakan, şehit aileleri için neler yapmayı düşünüyorsunuz?

F.M: Evet, onlar için de bir projemiz var. Fakat, herşey olanaklara bağlıdır. Onlara bir parça toprak, bir miktar para ve evlerini yapabilmeleri için biraz borç para vermeyi ve onlara maaş bağlamayı düşünüyoruz. Eğer, imkanlarımız elverirse, bu kararları adım adım uygulamaya koyacağız. Kürtçede bir deyiş vardır: "Sifra vala bismillah lê nayê" (Boş sofraya besmele okumaz). Yani boş sofraya oturup, "bismillah, bismillah" diyorsunuz. Bu anlamsızdır. Problemlerimiz budur. Biz, fakir bir hükümetiz.

M.G: İsteğimiz, dileğimiz başanlı olmanızıdır.

F.M: İnşallah.

M.G: Son olarak Medya Güneşi aracılığıyla Kuzey Kürdistan halkına söylemek istediğiniz bir şey var mı?

F.M: Tüm Kürtlerden isteğimiz; siyasi, ekonomik, yayın vb. her alanda bizi desteklemeleridir. Irak Kürdistan'ndaki kazanımlarımız, yalnız Kürt halkı için değil, Ortadoğu'nun tüm ezilen ulusları için bir destek, bir örnektir. Biz Kürdistan'da demokrasinin gerçekleşmesini istiyoruz.

M.G: Bu söyleşi için size teşekkür ediyoruz.

F.M: Ben teşekkür ederim.

Kürdistanî Güçler Hewlêr'de Toplandı

Baştarafı s.1'de

üyeleri Mülazım Şivan başkanlığında bir heyet, IKP (Irak Komünist Partisi) Genel Sekreteri Aziz Muhammed başkanlığında bir heyet, Kürdistan Emekçiler Partisi (Partiya Zahmetkeşanî Kurdistan) Genel Sekreteri Kadir Azizi, Asur Demokratik Hareketi lideri ve Kürdistan Cephesi Siyasi Büro temsilcileri katıldı.

Doğu Kürdistan'dan Kürdistan Demokrat Partisi-İran Polit Büro üyesi Hasan Şerefi başkanlığında bir heyet, KOMELA'dan bir heyet ve Kürdistan Devrimci Halk Birliği (Yekiti Şoreşgerani Gelê Kurdistan) 'nden bir heyet katıldı.

Kuzey Kürdistan'dan ise heyetler halinde toplantıya katılan parti ve örgütler şunlardır:

YEKBÜN (Kürdistan Birleşik Halk Partisi), KAWA, PRNK (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Partisi), HEVGIRTIN-PDK (Hevgirtin-Kürdistan Demokrat Partisi), PKK-VEJİN.

Fransuva Heriri (PDK) ve Sadi Ahmet (YNK) tarafından organize edilen toplantıya, Kuzey Kürdistan'dan diğer örgütlerin kendilerine ulaşamadığı ya da Irak Kürdistanı'nda bulunmadıkları için toplantıya katılmadıkları söylendi.

Parlamento konferans salonunda saat 11.00'de Dr. Sadık Şerefkendi ve tüm devrim şehitleri için yapılan saygı duruşu ile toplantı başladı. Açılış konuşmasını meclis başkanı Cevher Namık yaptı.

Cevher Namık, daha önceden böylesi bir toplantıyı düzenlemek istediklerini, fakat bazı sorunlardan dolayı bunu gerçekleştiremediklerini söyleyerek konuşmasına başladı. Parlamento seçimlerine, meclisin oluşumuna, hükümetin yapısına, parlamentonun bileşimine (mesleki, siyasi vb.) ve bugüne değin yaptıkları çalışmalara ilişkin bazı bilgiler verdikten sonra, federasyon ilanına ve bunun önemine değinen Cevher Namık sözü PKK ile olan çatışmaya getirdi.

PKK ile çatışmamak için ellerinden geleni yaptıklarını, seçim öncesi Kürdistanî Cephe olarak, seçimlerden sonra ise meclis ve hükümet olarak, PKK'ye defalarca çağrı yapıldığını; sınıırı boşaltıp iç tarafa geçmeleri ve siyasi çalışmalarını burada yürütmeleri için alınan kararları kendilerine bildirdiklerini dile getiren Cevher Namık, tüm çabalara rağmen PKK'den olumsuz yanıt geldiğini belirtti. Devamla da, PKK'nın sınırdaki köylere el koyduğunu; buraların, daha önceden Saddam tarafından köylülerden satın alınıp PKK'ye verildiğini ve PKK'nın buraları boşaltmayacağını belirttiğini dile getiren Cevher Namık, istemedikleri halde PKK'yi çatışma yoluyla sınır kesiminden çıkarmak zorunda kaldıkları

nı belirterek sözlerini bitirdi.

Cevher Namık'tan sonra, sözü Başbakan Dr. Fuat Mahsum aldı. Konuşmasına Irak Kürdistanı'ndaki mücadele tarihi, verilen şehitler, yokedilen köyler ve çekilen acılara ilişkin bilgiler vererek başlayan Dr. Fuat Mahsum, bütün bunlardan sonra bugünlere ulaşabildiğini, bugün bir otoriterinin oluşturulduğunu söyledi. Irak Kürdistanı'ndaki bu kazanımın, bütün Kürtler tarafından korunması ve hertürlü dayanışma ve desteğin verilmesi gerektiğini belirten Dr. Fuat Mahsum, kendilerinin de Kürdistan'ın diğer parçalarındaki gelişmelere kayıtsız kalmadıklarını, acıları ve sevinçleri onlarla birlikte paylaştıklarını dile getirdi. Daha sonra PKK'nin kendilerine yönelik saldırılarına değinen Dr. Fuat Mahsum; PKK'nin 350 sınır köyüne el koyduğunu, burayı bir üs olarak kullanıp Türkiye'ye saldırdığını, bu saldırılar sonucunda Türkiye'nin köyleri bombalandığını, birçok insanın öldüğünü dile getirdi. PKK ile olan sorunlarının ideolojik hiçbir yönünün olmadığını; yaptığı saldırı, ekonomik abluka vb. girişimleriyle Saddam'ın Kürdistan'daki terörüne alet olduklarını söyleyen Dr. Fuat Mahsum, en son hükümet olarak kendilerinin sınırı boşaltmaları ve iç kısımlara geçmeleri için çağrıda bulduklarını, fakat tüm bu girişimlerinin PKK tarafından olumsuz yanıtlandığını belirtti. Ve bugün gelinen çatışma aşamasının, kesinlikle kendileri tarafından istenen bir durum olmadığını dile getirdi.

Toplantıda daha sonra PDK lideri Mesut Barzani söz aldı. Bu toplantının önemli ve tarihi bir toplantı olduğunu belirterek söze başlayan Mesut Barzani, doğrudan PKK'yle olan çatışmaların nedenleri ve sorumluluğun PKK'ye ait olduğuna dair açıklamalarla konuşmasını sürdürdü.

Mesut Barzani, 12 Eylül 1980'de Türkiye'de gerçekleştirilen askeri darbeden sonra, Türkiye Kürdistanı'ndaki örgütlerin yurtdışına çıkmak zorunda kaldıklarını, kimilerinin Avrupa'ya, Suriye'ye; kimilerinin de Irak Kürdistanı'na geldiklerini ve kendilerinin de bu dönem PKK'ye yer verip yardımda bulduklarını belirtti. Daha sonra PKK'nin geçmişteki tutumlarından örnekler veren Mesut Barzani, 1983'te Güney Kürdistan'da PKK'nin, KUK ve PDK-İ'ye mensup bazı insanları öldürdüğünü, bu tutumlarından vazgeçmeleri için kendilerini defalarca uyardıklarını, fakat bütün bunların bir fayda vermediğini söyledi.

PKK'ye verdikleri desteği 1986'ya kadar sürdürdüklerini, fakat 1986'da ellerine geçen bir PKK örgütü için genelgesinde "PDK ve YNK'nin hain, ajan,

aşiretçi vb. örgütlenmeler olduğu" yolunda bilgilerin yer alması nedeniyle desteklerine son verdiklerini ve burayı boşaltmalarını kendilerinden istediklerini söyleyen Mesut Barzani, PKK'nin sonraki dönemlerde kendisine ve Celal Talabani'ye çirkin saldırılarda bulunduğunu ve bunu tahammül edilemeyecek boyutlara vardırıldığını söyledi. 1988'den sonra ise PKK'nin Irak muhaberatı ile olan ilişkilerine dair belgelerin ellerine geçtiğini; PKK'nin bir yandan düşman devletlerle ilişkilere geçerken, bir yandan da Kürdistanî güçleri hain, ajan vb. şekillerde nitelendirdiğini, bu tutumlarının da halka zarar verdiğini dile getiren Mezut Barzani, PKK'nin birçok örgütten insanın yanısıra, 1989'da altı PDK kadrosunu da öldürdüğünü söyledi. PKK'nin devletlerle kişilikli ilişkiler içinde olmadığını, kendilerinin ise devletlerle açık iliş-

Celal Talabani, Kürtlerin parçalanmış bir ulus olduğunu belirterek kısaca Kürdistan'ın mücadele tarihine değindi. Kürdistan'daki parçalanmışlık durumundan dolayı, her parçanın kendine özgü taktik ve stratejik hedeflerinin olduğunu ve her partinin kendi çalışma biçimini seçmekte özgür bulunduğunu söyleyen Celal Talabani, Kürt hareketlerinin birbirlerine zarar vermeden çalışmalarını yürütmeleri gerektiğini dile getirdi. Celal Talabani, daha sonra, PKK'nin kendisi dışındaki güçlere aldığı tutumlara değinerek, kendisi dahil tüm siyasi güçlerin emperyalizmin ve MİT'in ajanı, hain, aşiret örgütlenmesi vb. şekillerde nitelendirildiğini; birçok örgüt yöneticisi hakkında ölüm kararı çıkarıldığını dile getirdi. Celal Talabani konuşmasını, 12 Eylül öncesi PKK ve KUK arasındaki çatışmada, YNK, Suriye Komünist Partisi

Dr. Fuat Mahsum, kendilerinin de Kürdistan'ın diğer parçalarındaki gelişmelere kayıtsız kalmadıklarını, acıları ve sevinçleri onlarla birlikte paylaştıklarını dile getirdi. Daha sonra PKK'nin kendilerine yönelik saldırılarına değinen Dr. Fuat Mahsum; PKK'nin 350 sınır köyüne el koyduğunu, burayı bir üs olarak kullanıp Türkiye'ye saldırdığını, bu saldırılar sonucu Türkiye'nin köyleri bombalandığını, birçok insanın öldüğünü dile getirdi. PKK ile olan sorunların ideolojik hiçbir yönünün olmadığını; yaptığı saldırı, ekonomik abluka vb. girişimleriyle Saddam'ın Kürdistan'daki terörüne alet olduklarını söyleyen Dr. Fuat Mahsum, en son hükümet olarak kendilerinin sınırı boşaltmaları ve iç kısımlara geçmeleri için çağrıda bulduklarını, fakat tüm bu girişimlerin PKK tarafından olumsuz yanıtlandığını belirtti.

kiler içinde olduklarını belirten Mesut Barzani, Avrupa devletleri ve Türkiye'ye, Kürt sorununun demokratik yollardan çözülmesi için önerilerde bulduklarını ifade etti.

PKK'nin Irak Kürdistanı'ndaki güçlere karşı aldığı tutumu, 1991 ayaklanmasından sonra daha da yoğunlaştırdığını ve Saddam'ın eski ajanlarının, eski cahşların PAK (Kürdistan Özgürlük Partisi) adı altında örgütlendirildiğini söyleyen Mesut Barzani, bunlara Saddam tarafından para ve yardımlar yollandığını da sözlerine ekledi. Mesut Barzani son olarak PKK'ye, sınırı boşaltıp iç kesimlere geçmeleri için öneride bulduklarını, bu konuda her yolu denediklerini, fakat PKK'nin yine de çatışmaya yeğlediğini söyleyerek; bu çatışmaya istemeyerek sürüklendiklerini belirtti. Irak Kürdistanı'nda 70 yıldır diktatörlüğe karşı mücadele veren insanlar olarak, yeniden başkaları tarafından tahakküm altına alınmaya tahammül edemeyeceklerini belirten Mesut Barzani, her devlet gibi kendilerinin de toprakları üzerinde otorite kurmaya hakları olduğunu ve bu otoritelere uymayanlara müsamaha edilemeyeceğini ifade etti.

Mesut Barzani'den sonra Celal Talabani uzun bir konuşma yaptı.

ve IKP olarak araya girdiklerini; PKK'yi bu tutumlarından vargeçirmeye çalıştıklarını söyleyerek sürdürdü.

YNK olarak kendilerinin yıllardır Suriye ve İran'la ilişkide bulduklarını; ama PKK gibi ilişkilerinin istihbarat örgütleri düzeyinde olmadığını söyleyen Celal Talabani, ilişkilerinin gizli olmadığını ve o parçadaki Kürtlere zarar vermediğini belirtti. Celal Talabani yakın zamana kadar da PKK ile ilişkilerinin olduğunu, ona sınırsız para ve silah yardımında bulduklarını; Libya, Suriye ve birçok devletle ilişkilerinde kendilerine büyük yardımlarının olduğunu vb. dile getirdi.

PKK'nin 1986'da kendilerine bir mektup göndererek ilişkiye geçmek istediklerini; kendilerinin de YNK olarak böyle bir ilişkiye açık olduklarını ama öncelikle diğer yurtsever güçlere karşı sürdürülen düşmanca tutumlardan vazgeçilmesi gerektiğini PKK'ye ilettiklerini ve bunun sonucunda PKK ile bir ittifakın yapıldığını söyleyen Celal Talabani konuşmasını şöyle sürdürdü: "PKK'nin bize ve diğer güçlere karşı düşmanca tutum ve saldırılarını sürdürmesi üzerine bir dönem ilişkilerimiz bozuldu. Fakat 1988'de Abdullah Öcalan'ın istemi üzerine tekrar kendileriyle görüşüp bir ittifak yaptık ve bu-

nu kamuoyuna da açıkladık."

Celal Talabani, 1992 Şubat'ındaki YNK kongresinde, PKK temsilcisinin yaptığı konuşmada kendilerine ağır suçlamalarda bulunduğunu da sözlerine ekledi. PKK'nin Saddam, Suriye ve İran'la tehlikeli ilişkiler içinde bulunduğunu söyleyen Celal Talabani; "PKK ile Saddam'ın, PKK ile İran'ın böyle bir çatışmayı yaratacaklarını biliyoruz" diyerek PKK'ye sınırı boşaltıp iç tarafa geçmeleri doğrultusunda yaptıkları tüm çağrılar olumsuz yanıtladığını belirtti. Celal Talabani en son, bazı milletvekillerine bu konudaki önerilerinin Apo'ya ulaştırılması için ricada bulduklarını sözlerine ekledi.

Kendilerinin bu çatışmayı kesinlikle istemediklerini, fakat bir hükümetin eğer sınırlarını koruyamıyorsa hükümet olamayacağını dile getiren Celal Talabani, tüm Kürtlerin bu parçadaki kazanımları korumaları ve sahip çıkmaları gerektiğini söyledi. Celal Talabani bu anlamda Abdullah Öcalan'ın buradaki kazanımları yok etmek için İran ve Saddam ile ittifak içinde olduğunu ve onların planlarını uyguladığını söyleyerek, PKK'nin politikalarının Kürdistan politikaları olmadığını sözlerine ekledi. Celal Talabani, bugün PKK ile olan çatışmalardan amaçlarının PKK'li-leri öldürmek ya da esir almak olmadığını, onları kendi sınırlarından çıkarmaya çalıştıklarını belirtti. Son olarak Türkiye'ye defalarca Kürt sorununun demokratik yollarla çözülmesi için öneride bulduklarını söyleyerek sözlerini noktaladı.

Celal Talabani'nin konuşmasından sonra Kürdistan Cephe temsilcisi söz aldı. Temsilci, PKK'ye defalarca öneri ve uyarılarda bulunmalarına rağmen PKK'nin sürekli olarak kendilerine olumsuz yanıt verdiğini söyledi ve PKK'yi bu tutumlarından dolayı eleştirdi.

Bu konuşmalardan sonra, Kuzey Kürdistan'dan YEKBÜN temsilcisi söz aldı. Konuşmasına toplantının önemine değinerek başlayan merkez komite üyesi, böylesi bir toplantının aslında birkaç ay öncesinden yapılması gerektiğini belirterek, o zaman sorunun çözümlenmesinde belki bazı adımların atılabilmesi olanağı olabilirdi dedi. Temsilci herşeyden önce Irak Kürdistanı'nda ilan edilen federasyon kararını desteklediklerini ve yıllardır büyük acılar sonucu elde edilen kazanımların kendileri tarafından korunmasının bir görev olduğunu belirterek, bu konuda hepimizin elbirliği içinde olmamız gerektiğini söyledi. PKK ve Irak Kürdistanı'ndaki güçler arasındaki çatışmanın, halkımızın yüreğinde bir yara açtığını ve bu çatışmadan yana olmadıklarını belirten YEKBÜN temsilcisi, Kürdistan güçleri arasındaki sorunların silah yoluyla, şiddetle değil; görüşmeler yoluyla çözümlenmesi gerektiğini belirtti. Temsilci konuşmasını, bu sorunun çözümünde aracı olabi-

lecek ve PKK ile diyalog yollarını zorlayabilecek bir komitenin oluşturulması ve bu toplantının içeriği hakkında bir raporun kamuoyuna sunulmasını önererek kardeş kavgalarına karşı olduklarını tekrarlayıp konuşmasını bitirdi.

YEKBÜN'dan sonra Kuzey Kürdistanlı örgütlerden PRNK temsilcisi söz aldı. Temsilci, federasyon kararını desteklediklerini ve böylesi bir toplantının daha önceden yapılması gerektiğini belirterek, PKK ve Irak Kürdistanı güçleri arasındaki çatışmanın en az zararlar sona erdirilmesi için herkese görev düştüğünü söyledi. PRNK temsilcisi, Kürdistan Cephe, parlamento ve hükümetin bu çatışmanın nedenleri konusunda doyurucu ve ikna edici açıklamalarda bulunmalarının çok yararlı olacağını belirtti. Temsilci, konuşmasını, çatış-

PKK ve Irak Kürdistanı'ndaki güçler arasındaki çatışmanın, halkımızın yüreğinde bir yara açtığını ve bu çatışmadan yana olmadıklarını vurgulayan YEKBÜN temsilcisi, Kürdistan güçleri arasındaki sorunların silah yoluyla, şiddetle değil; görüşmeler yoluyla çözümlenmesi gerektiğini belirtti. Temsilci konuşmasını, bu sorunun çözümünde aracı olabilecek ve PKK ile diyalog yollarını zorlayabilecek bir komitenin oluşturulması ve bu toplantının içeriği hakkında bir raporun kamuoyuna sunulmasını önererek kardeş kavgalarına karşı olduklarını tekrarlayıp konuşmasını bitirdi.

manın nedenlerini kamuoyuna anlatacak ve bundan sonra benzer yönelimlere yol vermeyecek bir komitenin oluşturulması önerisiyle noktalandı.

Bu konuşmadan sonra KAWA temsilcisi söz aldı. Temsilci, böylesi bir toplantının bir yıl önce yapılması gerektiğini söyleyerek söze başladı. Daha önce bir ulusal kongre oluşturulmuş olsaydı, bugün karşılaşılan sorunlar konusunda daha kolay çözümlerin bulunabileceğini söyleyen KAWA temsilcisi, bu doğrultuda bir ulusal kongre önerisinde bulundu. Bugün Irak Kürdistanı'nda yurtsever bir hükümetin bulunduğunu ve bunu desteklediklerini belirten KAWA temsilcisi, konuşmasında PKK'yi eleştirdi ve Kuzey Kürdistan'da yeni bir alternatifin oluşması gerektiğini söyledi. Ayrıca, dünyadaki kimi gelişmeler ve TC'nin son yönelimleri konusunda düşüncelerini de dile getiren KAWA temsilcisi, bu çatışmanın durdurulması ve bir komitenin oluşturulup sorunun çözümünde aracı olunması gerektiğini vurguladı. PKK'yi şehitler verdiği için, fazla hedef haline getirmek istemediklerini, ama yaptıklarının da halka zarar verdiğini belirten KAWA temsilcisi, çatışmadan yana olmadıklarını söyledi.

Saat 11.00'de başlayan öğleden önceki oturumun son konuşmasını Irak Komünist Partisi Genel Sekreteri Aziz Muhammed yaptı. Aziz Muhammed, bugünkü kazanımların tüm Kürtler tarafından korunması gerektiğini belirterek Irak Kürdistanı'ndaki durumun henüz gerekli netliğe ulaşmadığını, bu nedenle herkesin dayanışma içinde olması gerektiğini söyledi. Konuşmasında PKK'yi de eleştiren Aziz Muhammed, PKK'nin bu tutumlarının Kürt halkının çıkarına olmadığını söyledi. Aziz Muhammed bir komitenin PKK ile görüşüp, sorunu çözmeye çalışmasında yarar olduğunu söyleyerek toplantının sonunda yumuşak, sorunu derinleştirmeyecek bir açıklamanın yapılmasını önerdi.

Aziz Muhammed'in konuşmasından sonra bu oturum 13.30'da sona

PKK'nin herkesi hain gören yaklaşımını da eleştirdi. PKK'nin bir yandan halka ve yurtsever güçlere zarar verdiğini, bir yandan da Kuzey Kürdistan'da mücadele ettiğini söyleyerek konuşmasını noktaladı.

Bu konuşmanın ardından, İran Kürdistanı'ndan KOMELA'nın temsilcisi söz aldı. Parlamentonun federasyon kararı ve diğer kazanımlarını desteklediklerini belirten temsilci, PKK'nin birçok yanlış tutumunun olduğunu, halklar arası şovenizmi körüklediğini ve bunu marksizm adına yapmaya çalıştığını dile getirdi. Konuşmasını bu çatışmanın çözümünde arabulucu olabilecek bir komitenin oluşturulması önerisiyle noktalandı.

KOMELA temsilcisinden sonra, PKK-Vejin temsilcisi söz aldı. Temsilci ağırlıklı olarak PKK'yi eleştirdi ve PKK'ye "dünyada Kürdistan, Kürdistan'da PKK, PKK'de Apo" anlayışının egemen olduğunu söyledi. Vegin temsilcisi, konuşmasını Irak Kürdistanı'ndaki kazanımları desteklediklerini ve hükümeti yurtsever gördüklerini söyleyerek sürdürdü. Temsilci komite oluşturup PKK ile görüşmenin bir yarar getirmeyeceğini ve kimsenin Apo'yu ikna edebileceğine inanmadığını söyledi. Fakat bundan böyle bu tür sorunların önünü kesmek için bir komitenin oluşturulabileceğini belirtti.

Toplantı, İran Kürdistanı'ndan Kürdistan Devrimci Halk Birliği temsilcisinin konuşmasıyla sürdü. Temsilci de, bir komitenin oluşturulup soruna müdahale edilmesi gerektiğini belirtti.

Daha sonra YEKGIRTIN MK Yürütme Komitesi üyesi Mülazım Şivan söz aldı. Mülazım Şivan Irak Kürdistanı'nda bugün gelipen aşamanın büyük kayıplar ve bedeller karşılığında elde edildiğini ve bunun herkes tarafından korunması gerektiğini söyledi. Mülazım Şivan, Kürdistan Cephe toplantısında da, böyle bir toplantıyı daha önce organize etmedikleri için, diğer taraflara eleştiri yönelttiklerini belirterek bu toplantının büyük önem taşıdığını vurguladı, PKK'ye de eleştiriler yöneltip konuşmasını noktaladı.

Son olarak Kürdistan Emekçiler Birliği Genel Sekreteri Kadir Azizi ve Asur Demokratik Hareketi lideri söz aldılar. Onlar da, bu toplantının önemine değinerek, Irak Kürdistanı'ndaki kazanımların herkes tarafından korunması gerektiğini söylediler.

Toplantı sonunda, bütün görüşleri bir rapor halinde hazırlamak üzere PDK-İran, KOMELA, YEKBÜN, KAWA, YEKGIRTIN ve Irak Komünist Partisi'nden oluşan bir komisyon kuruldu.

Akşam saat 19.00'da toplantı sona erdi. Daha sonra, toplantıya katılanlar onuruna verilen akşam yemeğine gidildi.

Parlamento başkanının toplantıya katılanların onuruna verdiği öğle yemeğinden sonra ikinci oturum 15.50'de başladı.

Toplantının öğleden sonraki oturumunda ilk sözü, PDK-İran'ın Politbüro üyesi Hesên Şerefi aldı. Hesên Şerefi, konuşmasına parlamentoyu ve federasyon kararını kutlayarak başladı. Ardından; bugün Irak Kürdistanı'nda elde edilen kazanımların korunması için her türlü yardım ve fedakarlığa hazır olduklarını ve bunu PKK'nin de yapması gerektiğini söyledi. Bu toplantının önemine değinen Hesên Şerefi, konuşmasında PKK ile arabuluculuk yapacak bir komitenin oluşturulması önerisinde bulundu. Komitenin de İran Kürdistanı'ndaki örgütlerden oluşturulmasının daha yararlı olacağını belirtti.

Hesên Şerefi'nin konuşmasından sonra Kuzey Kürdistan'dan HEVGIRTIN-PDK'nin temsilcisi söz aldı. Temsilci Irak Kürdistanı'ndaki kazanımları ve federasyon kararını kutlayarak söze başladı. PKK ve Irak Kürdistanı güçleri arasındaki çatışmalardan rahatsız olduklarını belirten temsilci, konuşmasını PKK'yi eleştirerek sürdürdü. PKK'nin Irak Kürdistanı güçlerine karşı aldığı tutumun haksız olduğunu söyleyen temsilci

Meğer "Dr. Friç" Kim miş!

• MALMÎSANIY

Ankara'da öğrenci olduğum yıllarda kitapçılarda olsun kütüphanelerde olsun Kürtlerle ilgili olan kitapları arayıp bulmaya, okumaya çalışırdım. Yirmi yıl öncesine rastlayan o yıllarda Türkiye'de Kürtler ve Kürt tarihiyle ilgili olan kitap sayısı zaten çok azdı. Bizden yaşlı olan kuşaklar bunu daha iyi bilirler.

O dönemde Ankara'da Milli Kütüphane'de arayıp bulduğum ve okuduğum kitaplardan biri de "Kürtler: Tarihi ve İçtimai Tetkikat" (İstanbul, 1334/1918) adlı kitap idi. Arap harfleriyle yazılmış olan bu kitabın adına daha sonraki yıllarda -özellikle resmi Türk tarih tezini savunan yazarların kitaplarında- birçok kez rastladım. Kitabın yazarının adı, kaynaklarda Dr. Friç (1), Dr. Fritz (2), Dr. Fric (3) gibi değişik biçimlerde yazılmaktadır.

Jîn dergisinin ilk üç sayısında yer alan Kurdiyê Bitîsîf (Xelîl Xeyaliyê Modanî)'nin sözkonusu kitapla ilgili eleştirisini okuduktan sonra yazarının kimliğini merak ettiğim bu kitabı yeniden görmek istedim. Değişik kaynaklar yazarın Alman olduğunu belirtiyorlardı. Aynı dönemde Mois Cohen (M. Kohen) adlı bir Yahudi'nin Tekin Alp takma adıyla Turancı-Türkçü ideolojiyi yaymak amacıyla kitaplar yazıp yayınladığını ve benzeri çalışmaları düşündükçe Dr. Friç'in kimliği ile ilgili merakım kuşkuyla dönüştü. Kürtler adındaki bu kitabı Paris ve Stockholm'deki değişik kütüphanelerde aradıysam da ne Almancasını ne de Türkçesini bulabildim. Bir "Alman yazarının" Kürtlerle ilgili olan bu "ünlü" kitabının sözünü ettiğim kütüphanelerde bulunmaması kuşkuğu daha da arttırmıştı. Ancak elde herhangi bir kanıt bulunmadıkça söylenecek pek birşey yoktu.

Nihayet Mustafa Şahin'in Tarih ve Toplum'daki yazısını okuyunca konu benim açımdan büyük ölçüde açıklığa kavuşmuş oldu. Mustafa Şahin'in yazdıklarından anlaşılacağına göre, Kürtler adlı kitabın yazarının Türkmen Aşiretleri gibi başka kitapları da var. 1918'de Harp Mecmuasında bu kitabın ilanı da çıkmış. Değişik kaynaklarda Türkmen Aşiretleri adlı kitabın yazarları olarak şu iki kişinin adları verilmiş: Dr. Frayliç ve Mühendis Rovling. Bu adlar da kaynaklarda değişik biçimlerde geçiyor: Dr. Frayliç ve Mühendis Radlig, Dr. Freilitz ve Müh. Raulig, Dr. Frayliç ve Mühendis Ravlik, Dr. Ravling Freilitz, Krayliç ve Ravlig (4).

Yine Mustafa Şahin'in aktardıklarından anlaşılacağına göre işin gerçeği şudur: Türkmen Aşiretleri adlı kitap, asıl adı Naci İsmail Pelister olan ve daha çok Habil Âdem adıyla tanınan kişi tarafından yazılmıştır. Yani kitabı yazan Habil Âdem, kitabı yayınlarken uyduruk iki Alman adını (Dr. Freilitz ve Mühendis Raulig) yazar olarak, kendisini (Habil Âdem'i) de "Türkçeye çeviren" olarak sunmuştur. Yazdığı başka bir kitabı da Prof. Johs Moul uydurma imzasıyla yayınladığı belirtilen Habil Âdem'den söz ederken Kösemihalzade Mahmut Ragıp konuyu açıklığa kavuşturur:

"...bu eserden (Türkmen Aşiretleri'nden-Malmîsanij) bahsederken, kitabındaki kayda bakarak, Dr. Frayliç ile Mühendis Ravling'in bir eserinden tercüme olduğunu söylemişim. Bilâhare, H(abil) Âdem Bey'le tanıştıktan sonra, müeallifin ilk telif eserlerine neşr imkânı bulabilmek için hep tercüme dediğini, Türkmen Aşiretleri'nin de aslen kendi eseri olduğunu kendisinden dinledim!" (5)

Taha Toros da bir yazısında "Habil Âdem tarafından dilimize çevrilen iki Alman şarkiyatçısının Kürtlerle ilgili kitabı"ndan söz eder (6). Bütün bu açıkla-

malar, Kürt ulusunun varlığını bile inkâr eden bazı yazarların zaman zaman kaynak olarak gösterdikleri Kürtler adlı kitabın yazarı olarak bilinen sözümona Alman yazarı "Dr. Friç" in gerçekte Habil Âdem olduğunu gösteriyor.

Hem Kürtler hem de Türkmen Aşiretleri adlı kitap, Aşair ve Muhacirin Müdiriyet-i Umumiyesi yani Aşiretler ve Göçmenler Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmıştır. Bu kurumun bir devlet kurumu olduğu ve Türkmen Aşiretleri adlı kitabın Harp Mecmuası'nda ilânının çıktığı da düşünülürse yazarın İttihat ve Terakki çevrelerine yakın birisi olduğu anlaşılır.

"Dr. Fritz'in 'Kürtler, Tarihi ve İçtimai Tetkikat' adlı eserinin Hasat Yayınları tarafından Sinan Şanlıer'in Osmanlıca'dan çevirisiyle 1992'de İstanbul'da 'Kürtlerin Tarihi' adıyla yayınlanan baskısı.

Kurdiyê Bitîsîf de Kürtler adlı kitaptaki görüşlerin, o dönemde "resmî bir nitelik" taşıyan İçtimaiyet dergisinde M. Zeki Bey tarafından özetle yayınlandığını belirtir. M. Zekeriya Bey'in ünlü Zekeriya Sertel olduğunu biliyoruz. Onun Aşair Şubesi (Aşiretler Şube-

si) müdürü olduğu dönemde Muhacirin Umum Müdürlüğü (Göçmenler Genel Müdürlüğü)'nün genel müdürü Şükrü Kaya (7) idi. Zekeriya Sertel'in anılarında geçen Muhacirin Müdürlüğü ile ilgili şu cümleler de konuyu anlamamıza yardımcı olabilir:

"Bu kuruluşun bir görevi de hâlâ memleketin şurasında burasında göçebe bir halde yaşayan aşiretleri dağlardan indirip ovalardaki köy ve şehirlere yerleştirmektir... Şükrü Kaya bana aşiretler hakkında önce bilimsel bir araştırma yapmak gerektiğini söyledi. Memlekette aşiretlerin sayısı neydi? Bunlar nelerde ve nasıl yaşıyorlardı? Adetleri, gelenekleri nelerdi? vb... Önce bunları bilmek ve ona göre işe girişmek gerekti" (8).

Kürtler ve Türkmen Aşiretleri adlı kitapların o zaman bu program çerçevesinde yayınlanmış olabileceklere aklı geliyor.

Kısacası, Kürtler adlı kitap ve yazarı "Dr. Friç" örneği, Kürt tarihi konusunda çalışanların sistemli bir falsifikasyona karşı ne kadar dikkatli ve titiz olmaları gerektiğini bir kez daha gösteriyor.

Notlar

- (1) Kadri Kemal Kop (Sevengil), Anadolu'nun Doğu ve Güneydoğusu, ikinci baskı, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1982, s.59
- (2) İsmet Parmaksızoğlu, Tarih Boyunca Kürttürkleri ve Türkmenler, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1983, s.95
- (3) Em.P.Kd.Alb. M. Rıza, Benlik ve Dilbirliğimiz, ikinci baskı, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1982, s.14-26
- (4) Mustafa Şahin, "Yazar(lar)ı Tartışmalı Bir Kitap", Tarih ve Toplum, İstanbul, no:94 (Ekim 1991), s.2
- (5) Aktaran: Mustafa Şahin, agy., s.2
- (6) Taha Toros, Tarih ve Toplum, İstanbul, no:92 (Ağustos 1991), s.18
- (7) Şükrü Kaya (1883-1959): 1914-1916'da İzmir'de Rum tehcirini teftişe memur edilmiş olan Şükrü Kaya, daha sonra Lozan Konferansı'na müşavir olarak atandı. Kaya, İzmir beşediye başkanlığı, milletvekilliği, dışişleri bakanlığı ve Cumhuriyet Halk Partisi genel sekreterliği görevlerinden başka uzun süre TC'nin içişleri bakanlığını da yapmıştır (Türk Ansiklopedisi, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1974, c.XXI, s.414).
- (8) Zekeriya Sertel, Hatırladıklarım, ikinci baskı, Gözlem Yayınları, İstanbul, 1977, s.81-82

KISA KISA

- "ABD'nin Güney Kanat Yasası uyarınca 1993'ün ortalarında vereceği 22 adet Kobra, Türkiye'nin Güneydoğu sorunu gözönüne alınarak önümüzdeki ay Türkiye'ye gönderilecek. Türkiye ile ABD arasında 6 ayda bir gerçekleşen ve 12 Ekim'de 11. toplantısı yapılan 'Yüksek Düzeyli Savunma Grubu' toplantısında Türk heyetinin talebiyle 22 Kobra'nın sevkiyatı ileriki günlerde başlayacak. Şu an Türkiye'nin elinde 8 Kobra helikopter bulunuyor" (14 Ekim - Hürriyet).
- TC İçişleri Bakanı İsmet Sezgin, "terörle daha etkin mücadele" için "Güneydoğu"ya 6 Jandarma Komando Taburu, 23 Jandarma Komando Bölüğü ve 11 İç Güvenlik A timi gönderildiğini söyledi. Asayiş korumakla görevli 20000 emniyet mensubu kadrosu için sınav yapıldığını belirten İ. Sezgin ayrıca ASELSAN'dan 56 milyar liralık malzeme sipariş edildiğini sözlerine ekledi (22 Ekim - Sabah).
- Alman hükümeti, Ö. Gündem gazetesinde yayımlanan bir fotoğraf olayı yüzünden Türkiye ile yaşanan gerginliğin krize dönüşmemesi için, Türkiye'ye vaadettiği 48 Fantom uçağının 16 tanesini 3 Kasım'da Türkiye'ye vereceğini açıkladı (22 Ekim - Hürriyet).
- Doğan Güreş Hürriyet gazetesinde çıkan görüşmesinde şunları söyledi: "...HEP'in TSK'ya dönük açıklamaları için suç duyurusunda bulundum... Olağanüstü Hal'de 1402 sayılı sıkıyönetim yasasındaki bütün yetkilerin hemen hepsi var. Olağanüstü halin görünüşü sıkıyönetime göre biraz daha demokratiktir. Bu da hoş birşey. Ama olaylar biraz daha artarsa hiç tereddütsüz sıkıyönetim teklifi yaparım..." Özel Harp Dairesi'ni -ya da Kontrgerilla örgütü- daha da güçlendirdiklerini, nitekim bu tür örgütlerin İngiltere, Almanya ve Fransa gibi demokratik ülkelerde de olduğunu söylüyor... (17 Ekim - Hürriyet).

Rêxistinên Kurdistanê:

"Divê Şerê Birakuji Bê Sekinandin"

Destpêk r.1

Serokê PKK'ê Abdullah Ocalan di hevpeyivîna xwe ya bi nûçegihanê Ozgur Gundemê re got ku "ev şerê navbera Kurdan nîne, ev êrîşek li dijî gelê Kurd e." Ocalan gotinên xwe bi vî awayî didomîne: "Bi gotinek din şerê Xelîci di eniyek din de, bi awayek din dom dike. DYA (Dewletên Yekbûyî yên Amerika) û emperyalîstên din dixwazin ku sazûmana nû ya dinê li Rojhilata Navîn bi cîh bikin". Serokê PKK'ê di axaftinek xwe ya din de jî got ku; "emê vî şerî kar bikin".

Rojek beriya ku şer dest pê bike, di 4.10.1992 an de Encûmena Wezaretên Kurdistanê agahdariyek belav kir. Di agahdariyê de ewha tê gotin: "Çendin sal e ku gelê Kurdistanê Iraqê ji bo destxistina mafên neteweyî û parastina huwîyita xwe xebat dike, di vî rê de bi sedan hezar şehîd daye û pîr nexweşî û malwêranî dîtîye ta bigîje armanca xwe li Kurdistanê azad û ne bindest.

niye qebûl bikin, rûnên û xebata xwe li Kurdistanê azad bikin. Ku viya jî qebûl nekin, emê quweta xwe bikarbin, her wekî ku qanûnên hukûmetê destûr dide me."

Li ser pêşveçûna bûyeran çar wezîrên Hukûmeta Kurdistanê ji wezîfeyên xwe îstifa kirin.

Hin rêxistinên siyasî yên Kurd li ser bûyerên Kurdistanê Başûr belavok belav kirin. Di roja 13.10.1992 an de Komîta Evrûpa ya YEKBÛN (Partiya Yekbûyî ya Gel a Kurdistan) ê bi sernivîsa "ji bo gelê Kurd îmtihaneke tarîxî" belavokek belav kir. Komîta Evrûpa ya YEKBÛN'ê balê dikişîne ser hassasiyeta tevgera netewî ya gelê Kurd û girîngiya yekîtiya rêxistinên siyasî yên Kurdistanê. Di belavokê de tê gotin ku, ew dahfik û qomployên ku ji bo gelê me tîna amadekirin, bi tenê bi yekîti û bi piştgiriyê em dikarin xera bikin. "Di belavokê de li ser rewşa taybetî ya Kurdistanê Başûr tê rawestîn û ewha tê gotin:

perçeyên din jî disekine û ewha dibêje: "Divê neyê jibîrkirin ku ciyê xebata bingehîn a rêxistinên Kurd, li ser perçê wan bi xwe ye. Divê wekî hemû kesî PKK jî vî rastiyê bi vî awayî qebûl bike û vî rastiyê bibîne. Divê PKK bêyî rîza û îrada hukûmeta Kurd, li Kurdistanê Iraqê mafê her tiştê ku dixwaze bike di xwe de nebîne. Ev şerê ku di 4'ê Çirya Pêşîn de dest pêkiriye û heya îro didomîne, wê di encamê de xesarê bigihîne gelê Kurd".

Serokatiya Giştî ya Hevgirtin-Partiya Demokrat a Kurdistanê jî di 10.10.1992 an de li ser şerê Kurdistanê Başûr belavokek belav kir. Hevgirtin-PDK banga rawestandina vî şerî dike û beyan dike ku ev şer ji berjewendiyên gelê Kurd re xizmet nake.

Di belavokê de ewha tê nivîsîn:

"Divê şerê çekdarî derhal bê sekinandin."

"Divê rêvebirîya PKK'ê dev ji propaganda xerakir a li dijî hukûmeta Kurdistanê Başûr berde, meclîsa netewî ya Kurdistanê Başûr a ku nûnerîya îrada gelê dike bipejirîne û pêwîstiyên vî yekê bîne cîh.

"Divê hukûmeta Kurdistanê Başûr, ewlekariya canê milîtanên PKK'ê yên ku otorîta wê nas dikin, temîn bike".

PSKT (Partiya Sosyalîst a Kurdistanê Tirkiyê) ê jî di 8.10.1992 an de belavokek çapemeniyê belav kir. Di belavokê de tê gotin ku ev şer dijminên gelê Kurd kêfxweş dike û di refên welatparêz de birînan vedike. Di belavokê de li ser sedemên vî şerî tê rawestîn û parastina Dewleta Federe ya Kurdistanê wezîfeyek welatperwerî tê dîtin. Di belavokê de ewha tê gotin: "Gihîştina vî merhelê ya van bûyeran mirov şaş nake. Divê mirov dev ji tawrê rêxistinên din dijmin dîtinê berde. Divê mirov di navbera rêxistinên de tîkiliyên hemdem û demokratîk serwer bike. Ev bûyerên dawî bi êş in û divê hemû kes ji vana ders bisitîne".

Komîta Giştî ya Fêderasyona Komalêyên Kurdistanê li Swêd (FKKS) jî, di roja 17.10.1992'an de daxuyaniyek belavkir. FKKS, di daxuyaniya xwe de beyan dike ku ew "di çareserkirina vî pîrsa giring de xwedî berpirsiyarî ye". Di daxuyaniya FKKS ê de ewha tê gotin: "FKKS, daxwaz dike ku şerê navbeyna hêzên Hukûmeta Federal ya başûrê Kurdistanê û PKK raweste. Problem bila bi riya aşî û giftûgo bîna çareserkin. Tu berjewendiyên gelê Kurd di peydabûna muşkuleyên bi vî awayî de tune ye. Ev yek bi tenê dijminên gelê Kurd kêfxweş dike".

"Fêderasyona Komalêyên Kurdistanê li Swêdê daxwaz dike ku PKK weke her hêzeke Kurd û welatparêzên Kurdistanê piştgiriya Dewleta Federe ya Kurdistanê Başûr bike û Parlementoya Neteweyî û Hukûmeta Federe ya Başûrê Kurdistanê weke desthilatdara siyasî ya meşrû ya hîlbijartî ji bo vî beşê welatê me bibîne".

Ji IRA'yê

Pêşniyara Guftûgoyan

Baskê siyasî yê IRA (Ordiya Komarî ya Îrlanda)yê Sinn Fein, pêşniyar kir ku, beşdarî guftûgoyên ku li ser pêşeroja Îrlandayê dibin, bibin. Serokê Sinn Fein Gerry Adams, di roportajek ku di radyoyê de hatiye weşandin de gotiye ku; "Guftûgoyên ku bê beşdarbûna Sinn Fein çêbin, ne mûmkune biçin serî."

Heta nûha jî bo ku Sinn Fein li hember IRA'yê dervediket û çalakîyên wê protesto nedikir, beşdarî guftûgoyan nedibû.

Li Brezilyayê

Kuştina Zarokan

Li gor raporek ku ji alî Rêxistina Abûqatên Brezilyayê ve hatiye hazir kirin, ji sala 1990'an vir de li bajarê Sao Pauloyê nêzi 1000 zarok ji alî polîsan û hêzên paramîlîter ve hatine kuştin. Li gor vî raporê zarok bi sîleh hatine qetilkirin.

Di raporê de kuştina zarokan wek "îdama keyfî" tê binavkirin. Li gor Rêxistina Abûqatan, yên ku hêzên paramîlîter finanse dikin, karsazên Brezîlî ne.

Kongra 14'an a Partiya Komunîst a Çînê

Kongra 14'an a Partiya Komunîst a Çînê, di nabeyna 12-18'ê Çirya Pêşîn a 1992'an de li Pekîne çêbû. Li gor nûçeyên ajansan di kongrê de li ser "piyasa bazara sosyalîst" gelek munaqase çêbûye. Di kongrê de li ser bîr û baweriyên Deng Siao Ping jî bi firehî munaqase çêbûye û di kongrê de kampanyek pesndayîna Deng jî hebûye.

Hejmara endamên Komîta Merkezî jî 175'an derketiye 189'an. 130 heb jî endamên cigir hatine hîlbijartin. Yên ku ji bo Komîta Merkezî hatine hîlbijartin ji wan sedî 46.7 (% 46.7) endamên nû ne.

Li Misirê Zelzele:

471 Mirî,**4 Hezar Birîndar**

Di 12'ê Çirya Pêşîn a 1992'an de li paytexta Misirê, li Qahirê zelzele çêbû. Li gor agahdariyên ajansan 471 kes mirin, 4 hezar kes birîndar bûn.

Li gor daxuyaniya serokê Misirê H. Mubrek xesara zelzêlê nêzi 500 milyon Paûndê Misirê (nêzi 1.2 trilyon TL) ye.

Li ser vî bûyerê jî gelek dewletan alîkarî şandin Misirê.

Gerîlayên PKK'ê di darsa perwerdekirinê de

"Serokatiya PKK çendîn car rêyên ser sînorê Iraqê girtiye, karwanên erzaq ku ji gelê Kurdistanê re tê şandin, tehdît kiriye.

Em aşkera dibêjin ku eger PKK ji bo gelê Kurdistanê xebat dike, tu kesî, tu caran rê li ber wê negirtiye. Cendîn caran ji wan hatiye daxwaz kirin ku li Kurdistanê Iraqê nemînin û vegerin warê çalakîyên xwe; eger ku nikarin vî daxwazê bînin cîh, bila li ser sînor nemînin û werin nav axa Kurdistanê, wê gavê em qedir û qîmeta wan digirin û ew dikarin di çarçewa qanûnan de xebata xwe ya siyasî bikin".

Di dawîya agahdariyê de ewha tê gotin: "Em ji xwe re wezîfeyek tarîxî dizanin ku çekdarên PKK'ê, ya divê navçeyên ser sînor bi cîh bihêlin û vegerin nav sînorên xwe, an na, divê ku qanûnên ku hukûmeta Kurdistanê da-

"Li wan mewziyên ku gelê me yê Kurdistanê Başûr bi dest xistiye xwedî derketin vatîniya hemû kesî ye. Divê ku em hesabên teng ên komikî bertaraf bikin û li dora wan mewziyên ku hatine bidestxistin bigihîjin hevdu. Pêşeroja Kurdistanê Iraqê pêşeroja me ye. Pewîst e ku hemû rêxistinên Kurd ên perçeyên din, ji vî demajoya dîrokî re bibin alîkar, ev vatîniyek wan a bingehîn e."

Komîta Evrûpa ya YEKBÛN'ê li ser biryara Dewleta Federe ya Kurdistanê jî disekine û ewha dinivîse: "Divê em li biryara dîrokî ya hukûmeta Kurdistanê ya 'Dewleta Federe ya Kurdistanê' xwedî derkevin, provaksiyonên dijmin pûç bikin û destûr nedin ku li Kurdistanê Iraqê bêistîkrarî bê çekirin."

Komîta Evrûpa ya YEKBÛN'ê li ser ciyê xebatên rêxistinên Kurd ên

Alman Yeşiller Hareketinin Kurucusu Petra Kelly Öldü

Alman Yeşiller hareketinin dünyaca tanınmış kurucusu Petra Kelly ve hayat arkadaşı Gert Bastian Bonn'daki evlerinde 19 Ekim 1992 günü ölü bulundular. Dünya barış ve çevre hareketinin de önde gelen simalarından Kelly ve Bastian'ın evlerinde silahla vurulmuş olarak bulunmaları; başta Alman barış ve çevre hareketi olmak üzere dünya barış hareketinde üzüntüye yolaçtı.

Ölüm nedenleri konusunda farklı düşünceler bulunan Kelly ve Bastian, belli bir süreden beri, Alman Yeşiller Partisindeki örgüt içi sorunlardan hoşnutsuzdular.

44 yaşında ölen Kelly, çocukluğundan yüksek öğrenimini tamamlayana kadar ABD'de kaldı. 1970'lerin başında Avrupa'ya dönen Kelly, bir dönem Brüksel'deki AT komisyonunda görev aldı. 1979 yılına kadar Alman Sosyal Demokrat Parti üyeliğini sürdüren Kelly, daha sonra sosyal demokratlardan ayrılarak Yeşiller Partisi kurucuları arasında yerini aldı. 1983-1990 yılları arasında Alman Parlamentosu'nda Yeşiller Partisi'nin milletvekilliğini yaptı.

Kelly'nin sevgilisi, Bastian 1980 yılına kadar sağcı

partilerden CDU'ya üyeydi, fakat daha sonra nükleer savaşa ve orta menzilli füzelerin Almanya'ya yerleştirilmesine karşı çıkararak barış hareketine katıldı. Bu tutumu nedeniyle tümgenerallikten emekliliğe zorlandı ve sonunda Yeşiller Partisi'ne katıldı. Bastian öldüğünde 69 yaşındaydı.

Kelly, diğer ezilen halklar gibi Kürt halkının da yakın bir dostuydu. Kürt ulusal muhalefetinin mücadelesine destek oldu, zaman zaman aktif bir dayanışma içine girdi.

ZAZAKİ

Mahkemaya Newrozê Şirnexî Destpakerd

Dawaya hedîseyê Newrozê Şirnexî di 18'ê Çirya Vernî di Diyarbekir di destpakerd. Mahkemaya Ewlekariya Dewletî, idianameya xwî di 35 kesa rê ceza wazena. 16 kesa rê cezayê idamî, 15 kesa rê 15 serî, 4 kesa rê jî 5 serî ceza yeno waştîş. Yê ku ci rê 15 serî ceza yeno waştîş, inan miyan di parlementerê ANAP o verin Kemal Birlik, serekê HEP'a Şirnexî Abdullah Ozcan, serekê Komela Heqê Merdima ya Şirnexî Sevkan Aytu jî esto.

Zek yeno zanayîş, hedîsan di Newrozê Şirnexî di nezdiyê 50 kes amebî kîştên, bi seyana insanî amebî tepîştên û îşkenceyo giran dîbî.

Eskerê Tirkan Daristana Veşnenê

Goreyê tavn xebera, dewan di qezayê Dêrsimî Ovacik di eskerê Tirkan êyê daristana veşnenê. Di caya di hedîseyê winayînî biyê.

Cayê mintîqa da Pinar, Taşqîlar û Babacagî do. Cayo bin jî mintîqa da Tornoval û Babakomu do. Nê wîrdna cayan di nezdiyê 5 hektarî daristan veşayo.

Tirkiye Zaf Sîlehî Erînena

Goreyê rojnameyê Milliyetê 20'ê Çirya Vernî ya 1992'an, jî qîz di Xelîci ra heta nika Rojhelatêmiyanî (Ortadogu) di dewleta ki veşî sîleh erînaya Erebiştana Suûdiya. Ey dima dewleta Tirkiye'y yena.

Erebîştana Suûdi Agûstosê 1990'an ra heta nika 25.6 milyar dolarî, Tirkiye'y jî 6.23 milyar dolarî sîleh erînaya. Dewleta ki en veşî sîleh rota Rojhelatêmiyanî, Amerikaya. Amerika dima jî Rûsya yena.

Remzi Basalak Îşkence Di Ame Kîştên

Remzi Basalak 23'ê Çirya Vernî ya 1992'in di wexto ki waşt depoyê TEKEL'î viran bikero, ame tepîştên. Bahdê ney hedîsî polîsan R. Basalak mûsna rojnamewanan jî.

Wexta sîheta R. Basalakî rind bi. Labirê 4 rojan dima polîsan vat ki, R. Basalak "Beyin Kanamasî" ra merdo. Na xeber dima IHD ya Adana û tavn komelanê binan civîna çapemanî kerd û vatî:

"Kîştîşê Rezmi Basalakî ra polîst mesûlê."

Xelata Aştî ya Nobelê Ji Rîgoberta Menchu Re

Komîta Nobelê îsal Xelata Aştî ya Nobelê wê bide pêşevana tevgera gundiyanê Gûatemalayê, Rîgoberta Menchuyê. Ji 1981'an vir ve Menchu li Meksîkayê dijî. Wê ev xelat jî bo tekoşîna xwe ya jî bo mafên mirovî girt.

Pîştî ku malbata Menchu li Gûatemalayê hat qetilkirin, 1981'an de wê jî surgûn kirin û şandin Meksîkayê. Menchu 33 saliyê û bi tekoşîna xwe ya jî bo rûniştvanan (yerliler) tê nasîn. Ew yek jî serokên Yekîtiya Gundiyanê Gûatemala û Konseya Navnetewî ya Rûniştvanan e.

Buca'da Direnenler Kazandı

Buca Cezaevi'nde 15 Eylül'de başlayan açlık grevi 38. gününde tutuklu ve hükümlülerin 25 talebinden, 19'unun kabul edilmesi üzerine 21 Ekim'de sona erdi.

"Siyasi tutsaklık statüsü, açık görüş, cezaevi tüzük ve yönetmeliklerin tutuklu ve hükümlü lehine değiştirilmesi..." gibi maddeler yasal mevzuat uygun olmadığı için kabul edilmedi.

Kabul edilen taleplerden bazıları şunlardır:

- 14-15-16 Eylül günlerinde yapılan saldırılarda gaspedilen eşyaların geri verilmesi, zararın tazmin edilmesi,

- Mektup ve ziyaret yasağının kaldırılması,
- Daktilo kullanımına izin verilmesi,
- Kültür sanat faaliyetleri üzerindeki keyfi yasakların kaldırılması.

Öte yandan 3 Ekim'de başlayan Elazığ Cezaevi'ndeki açlık grevi, haber yayına hazırlandığı sırada devam ediyordu.

Sayın Medya Güneşi çalışanları,

Bizler Almanya'nın Münih şehrinde yaşayan Kürdistanlılar olarak derginizin tekrar çıkacağını öğrenince çok sevindik. Tüm baskılara karşı göstermiş olduğunuz devrimci tavır, cesaret ve yılmazlık sonuç verince bizleri duygulandırdı. Zira günümüzde, ülkemizde ve dünyada politikaların öylesine karmaşıklaştığı, belirlenmelerin, doğru düşüncenin ve tavrın basın-yayın organları tarafından gizlendiği, kimin eli kimin cebinde olduğu bilinmeyen bir ortamda sizin gibi dergilerin zaruryeti malumdur. Halkımızın doğru düşüncelere, politikalara eskisinden daha çok ihtiyacı vardır. Devletin burjuva basınına verdiği görevi, kamuoyunu bir yöne çekme politikasını onlar en güzel şekilde uygulamaktadırlar. İşledikleri meselelere de istedikleri şekilde muhatap bulmaktadırlar. Halkımızı gerçek sorunlarından uzaklaştırıp, sorunu bilinçli bir şekilde geçiştirmek, halkımızı güncel ve uzun vadeli doğru politikalarından uzaklaştırmak isteyenlere karşı duyarlı olunmalıdır.

Bu konuda sizlere büyük görevler düşmektedir.
**Münih Roj Müzik Grubu çalışanları adına
K. GÖKTEPE**

Li ser Bûyerên Kurdistana Başûr

Destpêk r. 16

kîyê yên bi dewletên emperyalîst û dakirker re, bi aşkerayî nîşan didin ku Tirkîye tucar ji gelê Kurd re nabe dost.

Dewleta Tirk di dema xwe ya qels de, her gav hinek Kurdan ji xwe re muhatab dît, lê piştî serhildana 1925'an tucar Kurdan bi huviyeta wan a netewî ji xwe re muhatab nesitand. Dewleta Tirk neyartiyê ne bi tenê bi gelê Kurd re, bi peyva "Kurd" û "Kurdistanê" re jî kir. Gelo dewleta Tirk çima û bi çi awayî serokên partiyên Kurdistana Başûr bi huviyeta (nasnama) wan a netewî ji xwe re muhatab stand? Herwekî tê zanîn di gel ku Mustafa Barzanî çend caran xwestibû bi Tirkîyê re têkilî daye ji ev daxwaza wî nehatibû cih û berpirsiyarên dewleta Tirk ew muhatab nesitandibûn. Çar sedemên girîng ên têkilîyên ku dewleta Tirk ku bi hêzên Kurdistana Başûr re datîne hene:

1) Bêguman sedemê girîng ê vê têkilîyê, li bakûrê Kurdistanê pêşveçûne tevgera netewî ya gelê Kurd e. Heke îro li bakûrê Kurdistanê li dijî dewleta Tirk tekoşînek çekdarî û siyasî tûnebûya, dewleta Tirk ne "realîta Kurdan" dipejirand û ne ji hêzên siyasî yên Kurdistana Başûr muhatab disitand. Ku ji tekoşîna bakûrê Kurdistanê nebûya, wê Tirkîyê ji bo fetisandina tevgera netewî ya başûrê Kurdistanê bi Seddam re têkilîyên bêtir xurt daniya û çend Helebçeyên din çêbikira.

2) Sedemê duwemîn; Tirkîye dixwaze ku di navbera hêzên siyasî yên çar perçê Kurdistanê de dubendî, nakokî û dijminantiyan peyde bike; wan berî hev bide û Kurdan bi Kurdan bide şikand. Loma jî ew her gav ji serokên Kurdistana Başûr dixwaze ku di derheqê PKK'ê de beyanên nebaş bikin, da ku xwedênegiravî "heqdariya" Tirkîyê bê fêmkirin. Gelek mixabin Tirkîye bi saya vê fesadiyê, digihîje armanca xwe.

3) Sedemê sêwemîn; Tirkîye dibîne ku tevgera netewî ya başûrê Kurdistanê roj bi roj bêtir meşrûyet disitîne û di platformên navnetewî de tê pejirandin. Tirkîye naxwaze ku di dervayê vê prosesê (demajoyê) de bimîne û bi tenê ji bûyeran re bibe temaşevan. Ji ber vê yekê ye ku Ozal doza "hamîtiya Kurdan" dike.

4) Sedemê çaran; Tirkîye dixwaze di pîrsa mafê çarenûsiya gelê Kurd de bibe xwedî biryar û ji dewleteke Kurd a serbixwe re bibe asteng; tevgera ku bi hêza xwe nikare bipelçiqîne têxe bin bandûra xwe û wê ji armanca wê dûr bixe.

Ev sedem kêm an hindik ji alî hêzên Kurdistana Başûr ve jî tînin û di sa ew hêz dizanin ku li Bakûrê Kurdistanê tekoşîneke organîzekirî û xurt tunebe, Tirkîye wan muhatab nasitîne û ji bo ku tevgera wan bipelçiqîne çî ji destê wê- bê, teksîr nake. Serokê PKK'ê di beyanên xwe de dibêje; "armanca têkilîyên Barzanî - Talabanî û Tirkîyê ew e ku di nav xwe de tekoşîna Kurdistana Bakûr bipelçiqînin". Lê belê ev ne rast e. Ma gelo Barzanî û Talabanî nizanin ku li Bakûrê Kurdistanê tekoşîna gelê Kurd bê pelçiqandin, wê dor bê ser wan?! Ma kî guliyê darê yê binê piyê xwe dibirre?! Helbet Talabanî û Barzanî jî vê rastiyê dibînin

û ji bo xwe be jî naxwazin ku tekoşîna gelê Kurd a li Bakûrê Kurdistanê tîk biçê.

d) Di "sînorê" Kurdistana Başûr de lebatên leşkerî

Ji demeke dirêj de ye ku li Kurdistanê Başûr tekoşîneke çekdarî heye. Ev tekoşîna demeke dirêj di pêşengiya

Serokê PKK'ê di beyanên xwe de dibêje; "armanca têkilîyên Barzanî - Talabanî û Tirkîyê ew e ku di nav xwe de tekoşîna Kurdistana Bakûr bipelçiqînin". Lê belê ev ne rast e. Ma gelo Barzanî û Talabanî nizanin ku li Bakûrê Kurdistanê tekoşîna gelê Kurd bê pelçiqandin, wê dor bê ser wan? Ma kî guliyê darê yê binê piyê xwe dibirre? Helbet Talabanî û Barzanî jî vê rastiyê dibînin û ji bo xwe be jî naxwazin ku tekoşîna gelê Kurd a li Bakûrê Kurdistanê tîk biçê.

PDK'ê de meşîya û di 1970'an de danezana otonomiyê hat îmzekirin. Lê belê dewleta dagirker a Iraqê mercên danezana pêk neanî û di sa şerê gelê Kurd û dewleta dagirker dest pê kir. Îcar jî ev demê bi şûn de, di şerê netewî de li rû PDK'ê, YNK jî hebû.

Li Kurdistanê Başûr, şerê navbera PDK û YNK'ê bi salan dom kir û gelê Kurd xesarek mezin ji vî şerê "bê armanca" kişand. Piştî damezirina Eniya Kurdistanê, li Kurdistanê Başûr di navbera hêzên Kurd de yekîtiyek baş pêk hat û heya niha jî şer an pevçûnek çênebû. Ev yekîti û birati bi hilbijartinan û bi damezirina parlementoyê gaweke din pêş ve çû. Di demeke ku gelê Kurd xwe ji şerê birakujiyê, jibîrkirinê re amade kiribû, di navbera hêzên PKK'ê û hêzên PDK û YNK'ê de şer dest pê kir.

Di vî şerî de pîrsa herî girîng a ku pîrr munaqeşe li ser hatin kirin, bêguman "sînorê" Kurdistana Başûr bû. Hêzên Kurdistana Başûr herdem acisiya xwe ya li hember lebatên PKK'ê yên ku di vî "sînorî" de dihatin kirin, nîşan dan. Lewra dewleta Tirk, piştî ku gerilayan di "sînor" de li qereqolekî dixistin, bi balafirên xwe digirtin ser Kurdistana Başûr û gundan bombabaran, dikirin. Dewleta Tirk nedigihîşt gerilayan, lê bi hêsanî digihîşt gundên Kurdistana Başûr. Hêzên Kurdistana Başûr her gav li hember bombabarankirinên dewleta Tirk derdiketin û nexweşîya xwe dianîn ziman; lê behana dewleta Tirk amade bû; "Gerilayên PKK'ê girtine ser qerqolên me û reviyana wê derê, em wan bombabaran dikin". Dewleta Tirk baş dizanibû ku bi van bombabarankirinan tu xesarekî negihîne PKK'ê, lê armanca wê berhevdana hêzên Kurd bû. Ne PKK'ê dev ji lebatên xwe yên li "sînor" berda û ne jî dewleta Tirk dev ji bombabarankirinan. Berpirsiyarên PKK'ê gotin ku "emê li hemû derên Kurdistanê lebatên xwe bidomînin, ev der (sînor) jî Kurdistan e".

Di roja 4.10.1992'an de Encumena Wezîrên Kurdistanê agahdariyek we-

şand. Di agahdariyê de ewha tî gotin: "Em aşkere dibêjin ku eger PKK ji bo gelê Kurdistanê xebat dike, tu kesî, tu caran rê li wê negirtiye. Çendin caran jî wan daxwaz hatiye kirin ku li Kurdistanê Iraqê nemînin û bizivirin ser sînorên çalakîyên xwe; eger ku nikarin vê daxwazê bi cih bînin, bila li ser sînor nemînin û werin nav axa Kurdistanê; wê gavê em qedr û qîmeta wan digirin û ew dikarin di çarçowa qanûnan de xebata xwe ya siyasî bikin... Em ji xwe re wezîfeyek tarîxî dizanin ku çekdarên PKK, ya divê navçeyên ser sînor bi cih bihêlin û vegezin nav sî-

1991'an, bi reva van hevkarên re, PKK'ê rêxistina xwe li Başûr pêş ve bir û li ser vê yekê Komara Tirkîyê û emperyalîstan planê ve êrişê amade kirin" (Ozgun Gundem, 11 Ekûm 1992).

Partiya Demokrat a Kurdistanê Îranê di "sînorê" Kurdistana Başûr de, biryara lebatên leşkerî nekirinê girtiye. Ji roja ku li başûrê Kurdistanê desthilatdariya siyasî û îdarî ketiye destê hêzên Kurdistana Başûr û vir de, tu lebateke leşkerî ya hêzên çekdarên Kurdistana Rojhilat di "sînor" de çênebûye.

Partiya Demokrat a Kurdistanê Iraqê ya ku di programa xwe de otonomiyê diparast û bi şîara "Ji Iraqê re demokrasî, ji Kurdistanê re Otonomî" tekoşîna xwe dida, piştî hilbijartinên parlamentoyê biryara dewleta federe pejirand û dev ji parastina otonomiyê berda. Ev bûyereke dîrokî ye û di rîya serwebûna netewî de gaweke girîng e. Gotina Îsmail Beşîkî ya "desthilatdariya Kurdan a herî xerab, ji desthilatdariya dewletên dagirker çêtir e" jî bo îro girîng e.

Dirêjbûna vî şerî xesarek mezin digihîjne tevgera netewî ya gelê Kurd. Hê ji niha ve berpirsiyarên PKK'ê û hêzên Kurdistana Başûr hevdû bi gotinên giran îhtam dîkin. Serokê PKK'ê dibêje "vî şerî emê kar bikin"; "ev şer ne şerê Kurdan e li hember hevdû ye"; "Barzanî Kurd nîne". Barzanî jî dibêje "ev hevalbendên Seddam in"; "biji Komara Tirkîyê, bimore PKK"; "Apo Kurd nîne". Xuya ye ku gotinên bi vî awayî ji tevgera netewî ya gelê Kurd re xizmet nakin û bi kêrî dijmin tînin.

Divê ev şer bisekine; hêzên Kurdistanê Başûr di têkilîyên xwe yên bi Tirkîyê û dewletên din re, herdem berjewendiyên Kurdistanê bistînin ber çavê xwe û biparêzin; PKK jî meşrûbûna Dewleta Federe ya Kurdistanê binase; meselên ku hene bi riyên aştî bînin çareserkin.

Mûçînk Amadekar: Bawer Andok

Kuro Lawo Min Negot Diya Min Min Got Pîra Min Kurd e

Ji Turgût Ozal beyanek çapemeniyê.

Amadekarên MÛÇINKê yên birêz.

Di van rojên dawî de, li ser mal û malbata min di çapemeniya Tirkî de gelek xeberên nebaş derfêtin. Wusa xuya ye ku çapemeniya Tirkî, hê wê van êrîşên xwe yên li hember min bidomîne. Ji ber vê yekê min pêwîst dît ku ez vê beyana çapemeniyê bikim.

Ez Tirk im

Bavê min Tirk e

Semra jî Tirk e haaa!

Pîra min Kurd e

Kalê min dibe ku Kurd be

Min tu carekî negotiye ez Kurd im.

Û ez bi Barzanî û Talabanî re jî bi Kurdî nepeyivî me. Kuro lawo min çend caran got! Min negotiye diya min Kurd e, min gotiye pîra min Kurd e.

Ma ev rojnamevanên Tirk çiqas bêfaman in.

Çavê wan lê ye ku min bikin Kurd û min ji kursî bînin xwarê. Ez bi planê wan hesiya me. Jixwe Semra jî wê rojê ji min re got û ez baş şîret kirim. Lê ez xalê wan im. Ma yaxme ye? Ezê bibêjim ez Kurd im û ewê min ji kursî de bînin xwarê. Ez dizanim, hinek çavnebaran çav kirine kursiyê min. Hûn nizanin min wê şevê xewnek çiqas xerab dît. Ez li Çanqayayê rûniştibûm, ha ku min dît pîra min a ku bi peyvekî Tirkî nîzane gazî min dike û dibêje; "Turxûto, Hûto lawê min ka were ba pîra xwe, baavo." Ez gelek tirsîyam û min got; "Ha ji te re, a niha Silo, Neco, Eco û Faço werin kursî ji dest diçe". Ez ji nişka ve ji xew hişyar bûm, min dît ku ez di binê Semra de mame, wekî balgeranekî giraniya wê li ser singê min bû; bîna min çikîyabû û ez di xwêdanê de mabûm. Min semra ji ser singê xwe hilanî û tasek ava cemidî ya deşta Mûşê vexwar.

Kuro lawo min negot diya min

Min got pîra min Kurd e.

Ji demeke dirêj de bû ku di navbera PDK, YNK û PKK'ê de munaqeseyek nebaş hebû. Ev munaqese bi kuştina Sadik Omer gihîştibû merheleyekê nû û ji vê demê bi şûn de di navbera van hêzan de acisîyek berbiçav xuya dikir. Li hevdu rexnegirtin û hevdu sûcdarkirina van hêzên welatparêz di nav gelê Kurd de jî nexweşîyek mezîna peyda kiribû. Gelê Kurd ê ku ji şerê birakujîyê pîrr kişandibû, di demeke ewha hassas de nedixwest dîsa ve êşê bikîşîne.

Gelek mixabin ev tiştên ku gelê Kurd pîrr jê têr bû û nedixwest bibe, bû; di 5'ê Çirya Pêşîn de, di navbera PKK'ê û hêzên PDK û YNK'ê de şer dest pêkir. Rojek beriya vî şerî Dewleta Federe ya Kurdistanê hatibû îlankirin. Îlankirina Dewleta Federe ya Kurdistanê şahî, şerê navbera hêzên welatparêz xemgînî kir dilê gelê Kurd.

Bêguman ev şer ji nişka ve derneket, hin sebebên girîng ên vî şerî hene:

a) Li Kurdistanê Başûr cîwarbûna PKK'ê

Di demajoya Şerê Xelîcê de PKK'ê li Kurdistanê Başûr cîwarbûna xwe tekezîzîr kir û lebatên (eylemên) xwe yê li hember dewleta Tirk bi piranî ji vir organîze kir. Dewleta Tirk herçiqas xwest ku tevgerên dervayê "sînor" bipelçiqîne jî, di vê mijarê de bi PKK'ê re neçû serî û nikaribû rê li ber lebatên gerîla bigirê. Êrîşên dewleta Tirk gerîla bi hêztir kir û beşdariya gerîla zêdetir bû. Têkçûna Seddam a li hember Amerîka û Netewên Yekbûyî fersendek mezîna ji bo hêzên Kurdistanê Başûr afirand. Di demeke gelek kurt de seranserê Kurdistanê Iraqê rizgar bû û pîrsa dewletek Kurd a serbixwe derket holê. Vê rewşê di eniya li hember Seddam a ku ji Amerîka û Netewên Yekbûyî pêk hatibû de, bi şûn de vekîştin û sarbûnekê peyda kir. Nemaza Tirkîyê û şîrikên wê yê dagirker acisiya xwe bi aşkerayî beyan kirin. Amerîka û Netewên Yekbûyî "çav ji Seddam re şikandin" û Seddam bi êrîşek mezîna û bi çekên kimyewî girt ser Kurdistanê Başûr. Gelê Kurd ê ku xezaba Seddam li Helepçe dîtibû, bihî li sînore Kurdistanê Başûr stand. Di serî de Tirkîyê rê li "penaberên Kurd" girt û ew teslîmî leşkerên Seddam kir; lê dawiyê bi tada raya giştî ya dinê "sînor" vekir û bi deh hezaran Kurd derbasî Kurdistanê Bakûr bûn.

Vê bûyerê bala raya giştî ya dinê kişand ser gelê Kurd û welatê wî. Tirkîye di navbera du agiran de ma: Pîrsa "pe-

Li Ser Bûyerên Kurdistanê Başûr

• Şervan POLA

naberên Kurd" û tekoşîna gelê Kurd a li bakûrê Kurdistanê. Vê rewşa xweser, Tirkîyê mecbûr kir ku li hember Seddam, li gel Netewên Yekbûyî û Amerîka tawir bisitîne. Di encamê de, ji bo "parastina gelê Kurd" biryara Hêza Çakûç hat standin û hêze Çakûç li Kurdistanê bi cih bû. Ji berwara (paralela) 36'an derbasbûn û rakirina balafiran, ji ordiya Iraqê re hat qedexekirin. Mûsul û Kerkûk ku bi petrola xwe ji bo Kurdistanê pîrr girîng bûn, di dervayê berwara 36'an de hatin hêştin. Li ser van biryaran gelê Kurdistanê Başûr hêdî hêdî zivîrîn ciyên xwe û rêxistinên başûrê Kurdistanê dest bi xebatên xwe yê siyasî kirin.

PKK, hê di serî de li hember Hêza

Lê van beyanan tucar dilê kemalîstên nijadperest rihet nekirin û sawa dewleta Kurd ji dilê wan derneket.

PKK'ê Hêza Çakûç dagirkerîyê emperyalîst dît û li dijî derket, Kemalîstan û şîrikên wan ên dagirker jî, Hêza Çakûç leyistîkek emperyalîst dît û hergav li hember derketin. Hukûmata Tirkîyê biryara cîwarbûna Hêza Çakûç girt, lê tu car di vê biryarê de bi dil ne bû; tîrsa koçkirînek mezîna a gelê Kurdistanê Başûr di vê biryara wê de rolek mezîna dileyist.

Hêza Çakûç di encama rewşek fiilî de çêbû û bi kêrî gelê Kurdistanê Başûr hat. Bêguman divê ew neyê wê manê ku gelê Kurd hergav wê dixwaze û wê diparêze. Helbet gelê Kurd ne he-

Hêza Çakûç di encama rewşek fiilî de çêbû û bi kêrî gelê Kurdistanê Başûr hat.

Bêguman divê ew neyê wê manê

ku gelê Kurd hergav wê dixwaze û wê diparêze.

Helbet gelê Kurd ne hebûna Hêza Çakûç û ne jî hebûna dewletên dagirker li ser axa welatê xwe dixwaze.

Lê beriya ku gelê Kurd, di rewşek ewha fiilî de li hember

Hêza Çakûç derkeve, divê ku ew li dijî wan dewletên ku Kurdistan

di nav xwe de parvekirine tekoşîn bide.

Çakûç derket û li Kurdistanê cîwarbûna wê dagirkerîyê emperyalîst dît. Lê belê di vê mijarê de hêzên başûrê Kurdistanê û rêxistinên siyasî yê Kurd ên din mîna PKK'ê nefikirîn. Hêzên başûrê Kurdistanê hebûna Hêza Çakûç, li hember êrîşên Seddam pêwistîyek ewlekarî dît û hergav hebûna wê parastin. Di pîrsa Hêza Çakûç de munaqeseyên gelek balkêş çêbûn. Tirkên Kemalîstên wekî Ecevit, Ugur Mumcu û Dogu Perinçek bi tûndî li dijî Hêza Çakûç derketin û di beyanên xwe de gotin ku ev hêz "wê bîngeha dewleta Kurd a serbixwe ava bike". Berpirsiyarên dewleta Tirk, di vê mijarê de gelek caran bi Amerîka re ketin têkiliyê û jê xwestin ku li hember dewleta Kurd bûyîna xwe bi aşkerayî beyan bike. Gelek caran di sernivîsên rojnameyan de derket ku "Amerîka li hember dewleta Kurd a serbixwe ye".

bûna Hêza Çakûç û ne jî hebûna dewletên dagirker li ser axa welatê xwe dixwaze. Lê beriya ku gelê Kurd, di rewşek ewha fiilî de li hember Hêza Çakûç derkeve, divê ku ew li dijî wan dewletên ku Kurdistan di nav xwe de parvekirine tekoşîn bide.

b) Rewşa hêzên Kurdistanê Başûr û Eniya Kurdistanê

Piştî ji holê rabûna otorîta Seddam a li Kurdistanê Başûr, Eniya Kurdistanê berpirsiyariya siyasî girt destê xwe û di platformên navnetewî de nûnertiya gelê Kurdistanê Başûr kir. Eniya Kurdistanê bi berpirsiyarên dewletên Evrûpa, Amerîka û Tirkîyê re têkiliyên siyasî danî û serokên eniyê jî alî gelek dewletan ve bi awayekî resmî hatin pejirandin. Di warê siyaseta navnetewî de tev-

gera Kurdistanê Başûr meşrûyetek mezîna stand û pîrsa Kurdistanê bi awayek berfireh ket rojeva dinê.

Eniya Kurdistanê biryara hîlbijartinê girt; lê ji ber astengên dewletên dagirker hîlbijartin çend caran taloq bûn. Di encamê de, di 19'ê meha Gulanê de, bi çavdêriya hin parlamenterên Evrûpa û şexsiyetên naskirî hîlbijartina parlamentoyê çêbû û gelê Kurd bi piranî beşdarî hîlbijartinê bû û Parlamantoya Netewî ya Kurdistanê Başûr hat damezrandin. Ev bûyer piştî Komara Kurdî ya Mahabatê, cara duwemîn bû ku gelê Kurd parlamentoya xwe damezrand û nûnerên xwe bi hîlbijartin dînanî ser hukum. Di roja 4.7.1992 an de li bajarê Hewlêrê, bi başdarbûna parlamenterên Kurd û nûnerên partî û rêxistinên siyasî Hukûmata Kurdistanê hat avakirin. Ev hukûmat, bi hukûmata Şêx Mahmûd Berzencî ve, Hukûmata sêwemîn a Kurdistanê tê hesibandin.

Li gor agahdariyên ew kesên ku bi çavdêrî di hîlbijartinê de li Kurdistanê Başûr amade bûn, hîlbijartin bi awayekî demokratîk çêbû û gelê Kurd elaqeyek mezîna ji hîlbijartinê re nişan dabû. Lê belê PKK'ê qet bala xwe neda ve hîlbijartinê û ev hîlbijartin jî, leyistîkekî emperyalîst û dagirker dît. Bêguman vî tawrê PKK'ê hêzên Kurdistanê Başûr bêtir acis kir û wan jî di derheqê PKK'ê de beyanên nebaş kirin. Bi pêşveçûna bûyerên re, PKK'ê di meha Tîrmehê de li hember gelê Kurdistanê Başûr ambargoya aborî danî û gelê Kurd jî ve ambargoyê xesarek mezîna dît; serokên siyasî yê Kurdistanê Başûr PKK'ê bi alîkarî û hevalbendiya Seddam îtham kirin.

c) Têkiliyên hêzên Kurdistanê Başûr û bi Tirkîyê û dewletên din re

Beriya ku mirov li ser têkiliyên hêzên Kurdistanê Başûr ên bi dewleta Tirk û dewletên din re bisekine, divê ku mirov bîngeh û pîvana van têkiliyan di çavê xwe de derbas bike. Ne hewce ye ku mirov li ser qarekterê dewleta Tirk a li dijî tevgera netewî û demokratîk a gelê Kurd bisekine. Dewleta Tirk li ser bîngeha dijminatîya bi gelê Kurd re ava bû û herdem li hember tekoşîna netewî ya gelê Kurd e. Gotina "bextê Romê tune" bi vê naverokê tê bikaranîn. Ev dewlet tucar jî gelê Kurd re ne bû dost û wê nebe dost. Peymanên Sadabat û Cezayîrê; jî bo pelçiqandina tevgera netewî ya gelê Kurd, têkiliyên Tir-

• Dûmahîk r. 15

	Genel Yayın Yönetmeni Osman AYTAZ	Avrupa Temsilcisi: Halim CAN BOX: 15216 16115 Bromma / Sweden	Abone Koşulları: Yurtiçi: 1 Yıllık: 100.000 TL 6 Aylık: 50.000 TL	Hesap No: Cemal Özçelik Yapı ve Kredi Bankası Beyazıt Şubesi 0101322-6 Nolu Hesap
	Yazı İşleri Müdürü Salih BAL	Muhabirler: Almanya: Bavé AZAD, Mahmûde MALAZGİRTİ Hollanda: Cumali GÖKALP Danimarka: Osman TOKGÖZ İsviçre: Halis KINALI İngiltere: Ömer DEMİR Norveç: Ahmet YÜZER Paris: Rojen Xerzi Moskova: Serdar DİCLE Ortadoğu: Ahmet CEMAL		
Sahibi Cemal ÖZÇELİK	Yönetim Yeri: Guraba Hüseyinağa Mah. Dağarcık Sok. Mehmet Han. No: 32/B D: 23 Tel-Fax: 631 25 15 Aksaray - İSTANBUL	Diyarbakır Bürosu: Güçlü Pasajı Kat: 3 Dörtüoç Tel-Fax: 21 80 74 Diyarbakır	Yurtdışı: 1 Yıllık: 60 DM, 40 \$	Dizgi: Adar Ajans Baskı: Aydınlar Matbaacılık Genel Dağıtım: YAYSAT